

Videomuskarit

Hyötyä ja iloa perhepäivähoitajien työhön?

Anna Korpi

Opinnäytetyö

2017

Kulttuuriala

Musiikkipedagogi (AMK)

Varhaisiän musiikkikasvatus

Tekijä(t) Korpi, Anna	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Toukokuu 2017
	Sivumäärä 46	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty:
Työn nimi Videomuskarit – Hyötyä ja iloa perhepäivähoitajien työhön?		
Tutkinto-ohjelma Musiikin koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Pantsu, Leena		
Toimeksiantaja(t)		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Perhepäivähoidossa olevat lapset jäävät usein paitsi esimerkiksi päiväkodin lapsille järjestettävistä muskareista. Perhepäivähoitajat työskentelevät yksin ja toisinaan myös kaukana toisista hoitajista. Lisäksi kaikki hoitajat eivät koe itseään musiikillisesti lahjakkaiksi, jotta voisivat pitää musiikkihetkiä. Tämän hetken varhaiskasvatussuunnitelman mukaan lasten tulisi saada musiikkikasvatusta hoidossa.</p> <p>Videomuskareista saattaisi olla apua perhepäivähoitajille, jotka kokevat musiikkihetkien järjestämisen haastavaksi. Videomuskariprojektilla pyrittiin selvittämään, olisiko videomuskareista hyötyä ja iloa perhepäivähoitajille ja kuinka lapset ottaisivat videon välityksellä tulevan musiikkikasvatuksen vastaan. Projektia varten kuvattiin viisi videota, jotka sisälsivät lauluja, leikkejä, soittamista ja loruja.</p> <p>Videomuskarit jaettiin halukkaille perhepäivähoitajille, jotka katsoivat videomuskarit tietyn ajan kuluessa. Neljää hoitajaa haastateltiin tarkemmin ja näitä haastatteluja analysoitiin tutkimuskysymyksen pohjalta.</p> <p>Haastattelujen perusteella hoitajat pitivät videomuskareista ja kokivat niistä olevan hyötyä musiikkihetkien järjestämisessä. Myös lasten vastaanotto oli hyvää ja näiden keskittyminen oli pysynyt melko hyvin videomuskareiden katsomisen ajan.</p> <p>Videoiden pituus ei saisi olla kovin pitkä, jotta ne sopisivat perhepäivähoitajan arkeen ja pienimmätkin lapset jaksaisivat katsoa niitä. Lisäksi videoiden kuvan ja äänen laadun tulisi olla erinomaista tasoa. Haastattelujen perusteella videomuskareille olisi tulevaisuudessa tilausta perhepäivähoitajien keskuudessa. Videomuskareita voitaisiin lisäksi kuvata myös muiden ammattiryhmien katsottavaksi tai esimerkiksi sairaalaympäristöön.</p>		
Avainsanat (asiasanat) videomuskarit, varhaisiän musiikkikasvatus, perhepäivähoitaja		
Muut tiedot		

Description

Author(s) Korpi, Anna	Type of publication Bachelor's thesis	Date May 2017
	Number of pages 46	Language of publication: Finnish
		Permission for web publication: x
Title of publication Video music schools – benefit and fun for childminders		
Degree programme Degree programme in music		
Supervisor(s) Pantsu, Leena		
Assigned by		
<p>Description</p> <p>Children in family day care are often excluded from the music school arranged for kindergarten children. Childminders work alone and sometimes also far away from other childminders. In addition, all the childminders do not feel themselves gifted to music so that they could organize music moments for children. According to the current early childhood education plan, children should get music education in their day care.</p> <p>Video music schools might be helpful to childminders who find organizing music events challenging. The video music project was designed to find out if the videos could help and make joy for childminders and how the children would take the videos. Five videos were filmed for the project, including songs, plays, plays and puppets.</p> <p>The videos were sent to the childminders who watched the video clips over time. Four caretakers were interviewed more closely and these interviews were analyzed on the basis of research questions.</p> <p>On the basis of the interviews, the childminders liked the videos and felt they helped at organizing music moments. Also, children's reactions were good and their concentration had remained fairly good during the videos.</p> <p>The length of the videos should be short, so that videos would fit into the routines in day care and that the smallest children would be able to look at them. In addition, video and sound quality should be excellent. Based on the interviews, there would be need for more video music schools. Videos could also be targeted at other professional groups or, for example, in hospital environments.</p>		
Keywords (subjects) video music school, early music education, childminder		
Miscellaneous		

Sisältö

1	JOHDANTO	4
2	VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS	5
3	LAPSEN YLEINEN KEHITYS.....	6
4	LAPSEN MUSIIKILLINEN KEHITYS.....	9
	4.1 Yleinen kehitys	9
	4.2 Laulun kehitys.....	11
5	MUSIIKILLINEN YMPÄRISTÖ	12
6	MUSIIKIN VAIKUTUKSET.....	13
	6.1 Musiikki ja aivot	13
	6.2 Havainnointi ja kielitaito	14
	6.3 Musiikki ja tunteet	15
	6.4 Muita musiikin vaikutuksia	17
	6.5 Vuorovaikutuksen piirteitä musiikissa	18
7	PERHEPÄIVÄHOITAJAN TYÖ	19
8	AIKAISEMPIA VIDEOMUSKAREITA.....	20
9	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	21
	9.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja tutkimuskohde	21
	9.2 Videomuskareiden toteutus	24
10	HAASTATTELujen PÄÄPIIRTEET	26
	10.1 Miten videomuskarit voisivat olla apuna perhepäivähoitajan työssä? 26	
	10.2 Miten lapset kokivat videomuskarit?	27
	10.3 Miten perhepäivähoitajat kokivat videomuskarit?	28
11	TULOSTEN TARKASTELU.....	29
12	POHDINTA	30
13	LÄHTEET.....	32
14	LIITTEET.....	36

1 JOHDANTO

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi ”videomuskarit – hyötyä ja iloa perhepäivähoidajien työhön”. Opinnäytetyöni idea lähti liikkeelle monessa kaupungissa olevan muskarihankkeen myötä. Kaupungit tarjoavat varhaisiän musiikinopetusta päiväkotilapsille, mutta perhepäivähoitajien ryhmissä olevat lapset jäävät monessa paikassa siitä paitsi. Lisäksi monet hoitajat asuvat hieman sivummalla eikä ole mahdollista päästä mukaan, sillä hoitajat eivät saa kuljettaa lapsia omissa autoissaan.

Monet hoitajat eivät välttämättä ole itse ikinä opiskelleet musiikkia eivätkä osaa käyttää kaikkia musiikin mahdollisuuksia hyödyksi omassa hoitotyössään. Tämän vuoksi päätin tehdä koekäyttöön viisi videomuscaria, jotka noudattavat varhaisiän musiikinopetuksen tuntisuunnittelulle tyypillistä tapaa alku- ja loppulauluja myöten.

Opinnäytetyöni sisältää viisi videota. Pyysin mukaan perhepäivähoitajia ympäri Suomea katsomaan videoita lapsiryhmiensä kanssa. Halukkaita ilmoittautui mukaan 18, joista kaikki videomuskarit katsoi annetussa ajassa yhdeksän hoitajaa lapsiryhmiensä kanssa. Näistä valitsin satunnaisesti neljä hoitajaa, joita haastattelin. Haastattelujen avulla pyrin selvittämään, kuinka videomuskarit voisivat olla apuna perhepäivähoitajien työssä, kuinka lapset ovat videomuskarit kokeneet ja millaisia ajatuksia videomuskarit herättivät perhepäivähoitajissa.

Tässä opinnäytetyössä käytän varhaisiän musiikkikasvatuksen tilalla sanaa ”muskari”, sillä se on puhekielisyydestään huolimatta suomen kieleen asettunut sana, jonka merkityksen ihmiset tietävät.

Teoreettiseen viitekehykseen kuuluvat perhepäivähoitajat ja musiikkikasvatus, virtuaalimuskaritoiminta sekä muskaritoiminnan suunnittelu ja toteutus. Esittelen työssäni lapsen yleistä kehitystä, sillä muskaritoimintaa suunnitellessa on tärkeää tietää, minkä ikäisenä lapsi pystyy tekemään mitään asioita, jotta toiminta vastaa lapsen kehitystasoa mahdollisimman hyvin. Lisäksi käsittelen musiikin vaikutuksia lapsen kehitykseen ja elämään, mitä hyötyä on muskaritoiminnasta perhepäivähoidon hoitoarjessa. Esittelen myös lyhyesti perhepäivähoitajan työnkuvaa sekä aiempaa ja nykyistä virtuaalimuskaritoimintaa.

2 VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

Varhaisiän musiikkikasvatuksen lähtökohtana voidaan pitää sitä, että lapselle välittyy rakkaus musisointia kohtaan (Ruokonen 2007, 73). Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaan varhaisiän musiikinopetuksen tulee valmentaa lasta kuuntelemaan musiikkia ja tarjota lapselle mahdollisuuksia ilmaista itseään musiikin keinoin (Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2005, 9.)

Järjestelmälliselle musiikkitoiminnalle suunnitellaan opetussuunnitelmaan tietyt tavoitteet, jotka luovat selkärangan musiikinopetukselle. Varhaisiän musiikinopetuksen tavoitteet voidaan jakaa eri osa-alueisiin, joita ovat musiikilliset, sosiaalis-emotionaaliset, kognitiiviset, psykomotoriset ja esteettiset tavoitteet. Eri ikäryhmien omiin tavoitemalleihin vaikuttavat ikä, kehitysvaihe, ryhmän koko, opetuksen ajankohta, opettajan persoona, arvomaailma ja musiikillinen minäkuva. Pienten lasten opetuksessa pyritään ohjaamaan lapsen kokonaispersoonallisuuden kasvua. (Varhaisiän musiikinopettajat Ry.)

Lapsien kanssa opetuksen lähtökohtana on tekemällä oppiminen, luovuuden hyödyntäminen, moniaistisuus sekä elämyksellisyys. Näitä lähtökohtia pyritään saavuttamaan laulamalla, loruttelemalla, soittamalla, liikkumalla, kuuntelemalla ja leikkimällä. (Varhaisiän musiikinopettajat Ry.)

Varhaisiän musiikkikasvatus tapahtuu lähes poikkeuksetta ryhmissä. Ryhmässä muodostuneet elämykset ovat välineitä itseilmaisun kehittymiselle. Ryhmän merkitys on iso lapsen oppimisen kannalta ja yhdessä musisointi, laulaminen ja liikkuminen antavat tilaisuuden oppia yhdessä toisten lasten kanssa. (Rytty 2013, 12.) Oppiminen mahdollistuu varhaisiän musiikinopetuksessa kokeilun ja leikin kautta, jonka vuoksi on tärkeää antaa tilaa lapsen luovuudelle (Juntunen, Perkiö, Simola-Isaksson 2010, 29). Leikinomaisuus ja jokaisen osallistuminen edistävät virtauskokemuksen saavuttamista, joka taas edistää lasten mielenkiintoa tutkia, oppia ja tehdä kokeiluja musiikin saralla. Varhaisiän musiikkikasvatuksen oppimisympäristöön ei kuulu kilpailuja, yksilöitä kunnioitetaan ja kaikkien tunneilmaisut hyväksytään. (Huotilainen 2009, 42.)

3 LAPSEN YLEINEN KEHITYS

Keskityn lapsen yleiseen kehitykseen kahdeksasta kuukaudesta alkaen, sillä siitä nuoremmat lapset ovat harvinaisia perhepäivähoidossa.

8-9 kuukauden iässä jalat ovat kehittyneet tarpeeksi vahvoiksi ruumiinpainon kantamiseen, ja tällöin lapsi nouseekin ensimmäisen kerran pystyyn tukea vasten. Kun lapsi oppii seisomaan tukea vasten, hän alkaa harjoitella seismistä ja istutumista ilman tukea. Vuoden iässä lapset yleensä ottavat ensimmäisiä askeleita, mutta ennen varsinaista kävelyä lapsi vielä konttaa ja ryömii eteenpäin sen ollessa nopeampi liikkumatapa. (Jarasto & Sinervo 1997, 29-30.)

Vuoden ikää lähestyttäessä lapsi tarvitsee seuraa, keskustelua, leikkiä ja laulua sekä paljon hellyyttä. Toiset lapset kiinnostavat lasta, mutta leikkiminen on vielä puuhailun seuraamista ja toisten lelujen haluamista. Vuoden ikäinen lapsi osaa jo käyttää käsiään ja kiskoa esimerkiksi narusta tai ottaa suuhunsa esineitä ja ero vastasyntyneeseen on valtava. (Jarasto & Sinervo 1997, 31-32.)

Ensimmäisen syntymävuoden jälkeen lapsi tutustuu maailmaan suun, silmien ja käsien kautta, kuten aiemminkin. Lapsi tutkii esineitä mielellään, kääntelee niitä, koputtaa ja heittää. Vuoden ikäisellä kävely on vielä horjuvaa, mutta tasapaino paranee vähitellen ja kahteen ikävuoteen mennessä lapset yleensä oppivat kävelemään kunnolla. Ensimmäisen ja toisen ikävuoden välillä lapsen motoriikka kehittyy nopeasti. (Jarasto & Sinervo 1997, 32- 33.)

Lapsi oppii vuoden täytettyään potkimaan palloa ja heittämään leluja. Lisäksi lapset kiipeilevät paljon. Kahta vuotta lähestyttäessä lapset saattavat kiipeillä ja keinua sekä roikkua ylettömästi. Lapsi on suorastaan uhkarohkea. Lapsen tulisi saada harjoitella taitojaan ja oppia kokemuksista, turvallisessa ympäristössä. (Jarasto & Sinervo 1997, 34, 36.)

Tulkinta eri havainnoista paranee ja lapsi oppii tunnistamaan ja nimeämään esineitä. Myös kuvien katselu on tässä iässä lapselle mieluista ja opettavaista. Uusien käsitteiden omaksuminen on nopeaa ja lapsi oivaltaa myös, mitkä asiat kuuluvat yhteen. (Jarasto & Sinervo 1997, 34-35.)

Toista ikävuotta lähestyttäessä lapsesta on mukava suorittaa pieniä hänelle annettuja tehtäviä, jolloin lasta voi myös totutella noudattamaan pyyntöjä. Lapsi osaa vuoden jälkeen juoda kupista, mutta esimerkiksi lusikan käyttäminen on haasteellista (Jarasto & Sinervo 1997, 35-36).

Kielestä tulee enemmän vuorovaikutuksen väline toista syntymäpäivää lähestyttäessä. Keskimäärin 12-15 kuukauden iässä lapsen tulisi osata kahdesta kolmeen sanaa, vaikka jotkut oppivat puhumaan aiemmin ja jotkut myöhemmin. Vaikka puhe ei ole vielä kovin kehittynyttä, lapsi kuitenkin ymmärtää enemmän kuin pystyy itse ilmaisemaan. (Jarasto & Sinervo 1997, 37-38)

Kuuloaistin kehittymisen myötä lapsi alkaa nauttia äänileikeistä, laululeikeistä ja rytmeistä. Leikkiminen monipuolistuu ja lelut kiinnostavat leikkimisen välineinä. Leikki on kuitenkin edelleen irrallisista asioista koostuva jatkumo, ei isompi kokonaisuus. Tunteita ilmaistaan tässä iässä liikkuen, esimerkiksi iloisena lapsi hyppii, tanssii ja nauraa. Luovilla leikeillä lapsi voi purkaa pelkoja ja ahdistuksia ja lisäksi luovat leikit voivat rentouttaa lasta. (Jarasto & Sinervo 1997, 42- 43.)

Lapsen näkökyky paranee kaksi-kolmivuotiaana, jonka vuoksi suun merkitys tietojen keräämisessä vähenee. Lisäksi lapsi oppii puhumaan niin, että kieli on vuorovaikutuksen väline. Sanavarasto kasvaa nopeasti, vaikka edelleen lapset ymmärtävät useampia sanoja kuin mitä itse käyttävät. Tässä iässä lapset monesti puhuvat sen, mitä tekevät. Lisäksi lapsi keskustelee aikuisen kanssa mielellään ja tutut, yksinkertaiset sadut ovat mieluisia. Kuuntelu edistää lapsen kielellistä kehitystä, jonka vuoksi lapsi tarvitsee puhetta, lukemista ja musiikkia. Satuja kuunnellessa lapset kuuntelevat tarkkaan, mutta toisaalta myös liikkuvat, esimerkiksi liikettä ilmaisevan sanan kohdalla. Esimerkiksi musiikkisadut ovat tässä iässä hyviä, kun niissä saa vapaasti liikkua mukana. Kieli ja liike ovat tässä iässä lapsella yhtä. (Jarasto & Sinervo 1997, 43-44.)

Lapsen puheeseen ilmestyvät ensin nimisanat, teonsanat ja vähitellen laatusanat, kuten suuri tai pieni. Paikka- ja aika-sanat ovat vaikeita ja näiden opettelussa apuna voivat olla erilaiset leikit. Änkyttäminen on tässä iässä normaali piirre, sillä into puhua ja oikean sanan löytäminen voivat saada puheen takeltelemaan. Ajatukset saattavat kulkea nopeammin kuin itse puhe. (Jarasto & Sinervo 1997, 46.)

Kolme vuotta täyttäneen lapsen yhteistyön ja yhteisymmärryksen kyky ja halu lisääntyvät. Lapsi ymmärtää puhetta ja perusteluja ja osaa lisäksi pohtia asioita myös toisen ihmisen näkökulmasta. (Jarasto & Sinervo 1997, 47.) Kolmi-vuotiaan lapsen sanavarasto kehittyikin koko ajan, ja tässä iässä lapsi onkin usein kyselyiässä. Lisäksi lapsi kuuntelee tarkasti, mitä aikuiset puhuvat ja imee itseensä uusia sanoja toisten keskusteluista. (Jarasto & Sinervo 1997, 51.)

4-5-vuotiaiden ikäkauteen liittyy sisäisen maailman rikastuminen ja mielikuvituksen kasvu. Tähän ikään mennessä lapsi on ehtinyt saada muistikuvia, kokemuksia ja sanavarastoa, joista mielikuvitus rakentuu. Mielikuvituksen kasvu saa lapsen lisäksi kiinnostumaan entistä enemmän saduista. Entisten kuvien katselun sijasta kiinnostaa nimenomaan satu itsessään. Lisäksi lapsi keksii omia kertomuksia, runoja ja lauluja. (Jarasto & Sinervo 1997, 52-53.)

4-5-vuotias lapsi kykenee yhdistämään liikkueessaan erilaisia liikesarjoja ja lisäksi siirtymään rytmistä toiseen joustavasti. Leikit muotoutuvat jonkun teeman ympärille, esimerkiksi eläintarhan ympärille. Leikkeihin tehdään esimerkiksi tyynyistä piilopaikkoja tai peitosta ja pöydästä maja. Erilaiset luovat leikit ovat omiaan monipuolistamaan motoriikan harjoittelua. (Jarasto & Sinervo 1997, 54.) Liikunta on usein tämän ikäisillä lapsilla liioiteltua, hurjaa ja tempuilevaa. Voimaa vaativat leikit ovat mieluisia ja lapsi tutustuu tällaisten leikkien avulla omiin voimiinsa sekä oppii säätelämään niitä. (Jarasto & Sinervo 1997, 55.)

Kielellisesti lapsi elää 4-5-vuotiaana aktiivisinta aikaa. Isot käsiteluokat alkavat erottua osa-luokiksi ja alakäsitteet alkavat hahmottua. Kyselyikä saavuttaa huippunsa. (Jarasto & Sinervo 1997, 57.) Erilaisissa leikeissä lapsi puhuu lakkaamatta, välillä yksin ja välillä toisten kanssa. Toisaalta lapsi osaa myös kuunnella aikuista ja yrittää jäljitellä sitä. Sanoilla ja niiden rytmeillä leikkiminen ovat lapselle mieluisia. Runot, lorut ja hokemat ovat suosiossa. Neljä-vuotias lapsi on puheessaan rönsyilevä, ja yksinkertaiseen kysymykseen voi saada pitkän vastauksen. Lapsella on nopea assosiointikyky, jonka vuoksi kertomukset venyvät pitkiksi. Tämä on välttämätöntä kielellisen kyvyn harjoittelussa. (Jarasto & Sinervo 1997, 59.)

Viidestä ikävuodesta alkaen lapsi tunnistaa jo omat voimavaransa ja osaa säännöstellä niitä. Liikuntaleikit ovat edelleen suosiossa, ja lapsi haluaa monesti kokeilla vaikeampia liikesarjoja. Lapsi osaa kuunnella rytmiä ja keskittyä siihen sekä suunnitella liikkeensä sen mukaan. Musiikin mukana liikkuminen on lapselle mieluista, ja mielikuvituksen avulla lapsi osaa eläytyä erilaisiin tunteisiin ja rooleihin. (Jarasto & Sinervo 1997, 62.)

4 LAPSEN MUSIIKILLINEN KEHITYS

4.1 Yleinen kehitys

Musiikin kuuntelu alkaa jo ennen syntymää kohdussa. Raskausviikoilla 20–24 sikiö reagoi ääniin vibraatioaistin kautta. (Ruokonen 2007, 73.) Sikiö kuulee kohtuvaltimon sykkeen, äidin suoliäänet sekä kohdun ulkopuolelta tulevia ääniä (Sinkkonen 2009, 289). Kuuloaistin kehityttyä viidennellä ja kuudennella raskauskuukaudella lapsi kuulee äidin puheen, laulun ja musiikin. Sikiölle äidin ääni on helpoiten tunnistettava ääni. Myös äidin liikkeet antavat aistimuksia sikiölle. (Ruokonen 2007, 74.) Lisäksi kun äiti saa mielihyvää musiikista, saa sikiö myös osansa mielihyvähormoneista (Bojner-Hirwitz & Bojner, 2005, 75). Kohtuun kuuluvat äänet voivat aiheuttaa sikiössä säpsähdysreaktion, lihasten jännittymisen, pulssin nopeutumisen sekä silmien räpäytyksen, mikäli ääni on yhtäkkinen ja voimakas. Pitkäkestoinen musiikin kuuntelu taas laskee sikiön pulssia ja rentouttaa lihaksia. (Huotilainen 2011, 122.)

Kun vauva on syntynyt, häntä ympäröi monet musiikilliset elementit. Esimerkiksi levotonta vauvaa tuuditellaan rytmikkäästi, mutta rauhallisesti. Nopea-tempoisella taputtelulla lasta aktivoidaan, samoin äidin lepertely aktivoi lasta. Vauvan kuuloaistin on osoitettu olevan tarkimmillaan juuri äidin lepertelyäänien äänialueella. (Sinkkonen 2009, 289.) Pienet lapset ovat luonnostaan vastaanottavaisia musiikkia kohtaan ja he pystyvät oppimaan sekä satunnaisista että tahallisia musiikkialtistuksista. Tutkimuksissa on huomattu, että 5-6 kuukauden ikäinen lapsi kääntyy äänilähdettä kohti ja sydämen sykkeessä tapahtuu systemaattisia muutoksia, kun lapsi kuulee tuttua musiikkia. (Adachi & Trehub 2012, 229-247.) Toisaalla on todettu, että jopa 3 kuukauden ikäinen lapsi kääntyy musiikkia kohden (Peltomaa 2010, 181).

Lapsi tutustuu ympäröivään maailmaan aistiensa kautta ja musiikillinen kehitys on osa sosiaalista prosessia, jossa lapsi oppii omaa kulttuuriaan vähitellen (Fredrikson 2011, 132). Musiikin luonne vaikuttaa siihen, miten lapsi pystyy säilyttämään tiedon itsellään. Pienet lapset hahmottavat ja säilyttävät enemmän yksityiskohtia esimerkiksi heille lauletuista kehtolauluista verrattuna ilmeettömään instrumentaalimusiikkiin. 6-7 kk iässä vauvojen on todettu suosivan matalalta sävelkorkeudelta laulettuja lauluja tuutulauluissa, kun taas korkealta sävelkorkeudelta laulettuja lauluja suositaan esimerkiksi leikeissä. (Adachi & Trehub 2012, 229-247.)

Pienet lapset reagoivat rytmeihin voimakkaasti ja he pystyvät havaitsemaan rytmien muutokset. Rytmiiin liittyy olennaisesti liike ja ennen ensimmäistä syntymäpäiväänsä vauvat tyypillisesti alkavat liikkua tai tanssia erityisesti tuttua musiikkia kuullessaan. Aivan pienellä lapsella liike ei ole synkroninen musiikin kanssa, mutta vaihtelee jonkun verran musiikin tempon mukana. Liikkeet ovat pienillä lapsilla useimmiten käsien heilutusta, taputusta, heilumista ja pyörimistä. (Adachi & Trehub 2012, 229-247.)

Pienellä lapsella, usein toisen ikävuoden aikana, lapsi oppii turvautumaan hädessä sisäistettyyn mielikuvaan tutusta aikuisesta. Tällaiseen mielikuvaan siirtyminen vaatii siirtymäobjektin, joka antaa turvaa ja lohdutusta. Objektiksi kelpaa riepu, tynnykulma tai lelu. (Sinkkonen 2011, 291.) Myös musiikki voi toimia lapsella siirtymäobjektina, lapsi voi esimerkiksi hyräillä tuttua laulua vanhemman ollessa poissa, ja näin hyräily luo lapselle turvallisuuden tunnetta (Sinkkonen 2011, 292).

Vain noin 10% kaksivuotiaista pystyy sovittamaan liikkeensä musiikin rytmiin, kun viisivuotiaista jo 75% pystyy tähän. Toisaalta 3-4-vuotiaille musiikin mukaan marssiminen on vielä melko vaikeaa, mikä saattaa johtua siitä, että tempo poikkeaa liikaa lapsen luontaisesta sykkeestä ja siitä, että tarkkaavaisuus ei riitä sekä melodiarytmin että pulssin tarkkailuun. 4-5-vuotiaista yli puolet osaa taputtaa tutun laulun melodiarytmin. 5-vuotiaat pystyvät tekemään tämän myös laulaessaan melodiasa. Kolmivuotiaat osaavat jo jäljitellä laulurytmiä. Puherytmiä pystyi jäljittelemään 67% kolmivuotiaista, kun taas 4-5-vuotiaista näin pystyi tekemään 100%. Tämän ikäiset lapset pystyvät lisäksi jäljitellä useimmiten yksinkertaisia taputettuja rytmejä, mutta eivät pysty kuvaamaan näitä graafisesti. (Paananen 2010, 220-221.)

4.2 Laulun kehitys

Spontaanin laulun esiastetta, vokaalista leikittelyä, esiintyy jo hyvin pienillä vauvoilla. Varhain ilmenee lisäksi ei-musiikillista ja musiikillista jokeltelua. Ennen ensimmäistä ikävuottaan lapsi ei jäljittele kuulemiaan sävelmiä. Ensimmäiset spontaanit laulut ilmaantuvat vuoden iässä ja ne sisältävät alkeellisen pulssin ja erillisiä sävelkorkeuksia glissandojen sijaan. (Peltomaa 2010, 182-183.)

Vuodesta puoleentoista vuoteen ikään säveltasojen erottaminen lasten lauluista on mahdotonta, mutta 19 kuukauden iästä alkaen rytmien jäsentely ja melodian järjestäytyminen löytyvät lapsen laulusta. 1-2 vuoden iässä spontaanit laulut lisääntyvät huomattavasti ja laulut kehittyvät suuremmiksi kokonaisuuksiksi lyhyiden toistojen sijaan. Spontaanien laulujen rytmi muodostuu useimmiten puherytmistä tai laulun sanojen rytmistä ja tauot syntyvät lauluun hengityksen myötä. Tempo määräytyy lapsen sisäisen mallin mukaan. (Peltomaa 2010, 184.)

Kun lapsi lähestyy toista ikävuottansa, mallin mukaan laulaminen lisääntyy. Parivuotias lapsi pystyy toistamaan melodian kaarroksia tutuista lauluista, mutta intervallit ja säveltasot eivät ole vielä vakaita. Spontaanit laulut ovat monesti pitkiä, monotonisia lauluja, joissa sävelten korkeus ja intervallien koko vaihtelee. Alle 3-vuotiaat laulavat mieluiten yksin, eivät niinkään ryhmässä. (Peltomaa 2010, 185.)

Kolmevuotiaan laulu sisältää tonaalisia keskuksia, joita kaksivuotiaalla ei vielä esiinny. Spontaanit laulut sisältävät vähemmän muuntelua mitä aikaisemmin ja nyt lapsi pystyy valitsemaan lauluunsa sopivimmat fraasit "lauluvarastostaan". (Peltomaa 2010, 186.)

Kolmesta vuodesta viiteen ikävuoteen lapsi oppii hallitsemaan soittimia, soittaminen on hallittua ja lapsi nauttii saadessaan toistaa osaamansa asian. Laulussa alkaa ilmentyä pysyvä pulssi. Neljän vuoden iässä ilmestyvät kertovat laulut, joissa lapsi kertoo tarinaa, vaikkei aina sanat tarkoita yhtään mitään. Rytmiltään laulut ovat yksinkertaisia. Viiden-kuuden vuoden iässä alkaa sävellajin hahmotus, ja sävellajin pysyvyys alkaa ilmetä. Rytmia ei hallitse enää sanarytmi. (Peltomaa 2010, 188-189.)

Viisivuotiaiden lasten laulun kehitys tapahtuu neljässä vaiheessa tutkimuksen (Davidson ym. 1981) mukaan. Ensin opitaan laulun sanat, pituudet, määrä ja järjestys sekä pulssi ja tempo. Seuraavaksi lapsi oppii pintarytmin ja pystyy laulamaan melodian kaarrokset selkeimpien fraasien osalta, mutta fraasien välillä pysyvä sävellaji ei säily. Kolmannessa vaiheessa lapsi oppii melodian kaarrokseen, mutta edelleen sävellaji ei säily fraasien välillä. Neljännessä vaiheessa ensimmäiset kolme vaihetta vakiintuvat ja lapsi pystyy säilyttämään myös sävellajin fraasien välillä. Lapsi oppii lisäksi taputtamaan melodiarytmin sekä muuntelemaan kappaletta tunnelmien mukaisesti. (Peltomaa 2010, 190.)

5 MUSIIKILLINEN YMPÄRISTÖ

Kaikkialla maailmassa lapselle lauletaan hoitotoimenpiteitä tehdessä. Lapsille suunnatut kappaleet ovat tehokkaampia ylläpitämään lasten huomiota. Lapsille suunnatussa laulussa on yleensä lämmin sointi, hitaampi tempo, korkeampi säveltaso, ilmeikäs dynamiikan käyttö ja siihen on yhdistetty liike tai kosketus. Jos alle vuoden ikäiselle lapselle yleensä vain lauletaan ja lapsi on vastaanottavassa asemassa, vuoden ikää lähestyttäessä lapsen roolista tulee aktiivisempi: lapsi alkaa matkia vanhempiensa liikkeitä, taputtaa ja tömistää. Rooli suurenee koko ajan, kunnes lapsi laulaa itse. (Adachi & Trehub 2012, 229-247.)

Erityisesti klassinen musiikki tekee lapsesta tarkkaavaisen. Tämä johtuu erityisesti siitä, että klassinen musiikki sisältää paljon ärsykeitä, kuten dynaamisia vaihteluita ja erilaisia soittimia. (Valamies, 2005.) Musiikin oppiminen menee yhdessä lapsen kehityksen kanssa ja esimerkiksi puheen oppiminen sekä oman äidinkielen tavujen ja äänteiden erotteleminen kehittyvät musiikin avulla. Musiikki ja laulaminen ovat hyvää puheenopetusta lapsille. (Ruokonen 2011, 125.)

Musiikilla on merkitystä myös lapsen tunteiden ja ajatteluiden kannalta. Kun lapsi ilmaisee tai tulkitsee musiikillisesti yhdessä toisten lasten kanssa tai yksin, hän antaa kanavan ilmaista omia tunteitaan ja ajatuksiaan. (Ruokonen 2011, 133.)

6 MUSIIKIN VAIKUTUKSET

6.1 Musiikki ja aivot

Äänen kulkeutuminen ihmisen tietoisuuteen tapahtuu nopeasti. Ennen kuin ihminen tajuaa kuulevansa äänen, äänen lähde on aiheuttanut paineilmanvaihtelua sisäkorvaan, jossa se muuttuu sähköimpulsseiksi. Kun sähköimpulssi kulkee kuuloaivokuoreen, kulkee se tumakkeiden ja hermosolujen kautta. Niiden perusteella saadaan äänen voimakkuus ja saapumisaika rekisteröityä sekä sitä myöten äänilähteen sijainti. Kuuloaivokuoressa vertaillaan äänen korkeutta ja muita piirteitä, ja muut ympärillä olevat alueet selvittävät esimerkiksi mikä soitin on kyseessä. (Valamies 2005.)

Musiikki vaikuttaa erittäin laajasti aivoissa eikä aivoissa ole mitään tiettyä paikkaa, joka olisi erityinen musiikkikeskus. Ei siis ole ihme, että muusikoita tutkimalla on huomattu, että musiikki muuttaa aivojen toimintaa. Esimerkiksi kuuloaivokuori sekä liike- ja tuntoaivokuoret toimivat muusikoilla tavallista tehokkaammin. Ahkeran harjoittelun myötä aivot herkistyvät erityisesti juuri omalle soittimelle. (Valamies, 2004.)

Ihmisen aivot sisältävät 100 biljoonaa neuronia. Kun ihminen opettelee uutta, aksonien ja dendriittien määrässä tapahtuu muutoksia. Samoin synapsien ja neuronien välisissä yhteyksissä tapahtuu muutoksia. Tähän liittyy aksoneiden lisääntyneet pinnoitteet neuroneissa, mikä parantaa eristystä ja tekee olemassa olevista yhteyksistä tehokkaampia. (Kirschner & Tomasello 2010, 269.) Lisääntyneiden yhteyksien lisäksi tapahtuu karsimista, eli synaptisten yhteyksien vähentymistä. Tämä mahdollistaa hienosäätäneemmän toiminnon. Nämä prosessit, jotka tapahtuvat eri ajanjaksoilla, aiheuttavat sen, että aivokuori organisoi itseään vastaten ulkoisiin ärsykkeisiin ja oppimisaktiviteetteihin. (Kirschner & Tomasello 2010, 270.)

Musiikissa on ominaisuuksia, jotka eivät välity sisäsyntyisesti, vaan vaativat harjaantumista ja oppimiskykyä. Kun musiikkia opetellaan perinteisellä tavalla, toimitaan pääosin vasemman aivopuoliskon alueella. On huomattu, että vasemmalla aivopuolisolla on niitä ominaisuuksia, jotka liittyvät musiikkiin kognitiivisena organisaationa. Oikea aivopuolisko toimii, kun kuunnellaan musiikkia sekä erotetaan, tulkitaan ja prosessoidaan äänenpainollisia nyansseja. Vaikka

molemmilla aivopuoliskoilla on musiikkia kuunnellessa tai opetellessa omanlaisia tehtäviä, osallistuvat ne kuitenkin yhtäaikaaisesti ja yhteistyössä musiikillisen ärsykkeen prosessointiin. (Erkkilä, 1995, 76–79.)

Koska musiikki on monimutkainen ja monipuolinen ärsyke, se vaikuttaa useisiin aivoalueisiin, joka kytkee sen ihmisen keskushermostoon. Musiikin soittaminen tai sen arvostaminen liittyy nautinnon lisäksi myös monimutkaisiin aistien käyttöön ja kognitiivisiin toimistoihin emotionaalisten reaktioiden lisäksi. Musiikin harrastaminen saattaa kehittää erilaisia interaktiivisia kognitioita, havainto- ja toimintaprosesseja, jotka sijaitsevat aivoissa. Tämän lisäksi musiikin opettelu vaikuttaa aivojen plastisuuteen, ja on ratkaisevaa etenkin lapsena, jolloin aivot ovat herkimmät ympäristön muutoksiin. Musiikin eri komponentit, kuten harmonia, melodia ja rytmi, aktivoivat aivoja sivusuuntaisesti sekä bilateraalisesti alueilta, jotka liittyvät kielelliseen ja matemaattiseen toimintaan. (Kaviani, Mirbaha, Pournasch & Sagan 2013, 78-79.)

Laaja ja aktiivinen sitoutuminen musiikkiin aiheuttaa pysyviä muutoksia aivoihin, joka taas voi vaikuttaa siihen, miten aivot prosessoivat tietoa. Etenkin varhaisessa aivojen kehitysvaiheessa tämä voi siis vaikuttaa ihmisen tietojen käsittelytapaan. (Kirschner & Tomasello 2010, 270.)

6.2 Havainnointi ja kielitaito

Musiikin väitetään kehittävän lasten kuuntelutaitoa. Oppiminen tapahtuu pitkälti ilman tiedostamista. Esimerkiksi kuunneltaessa puhetta tai musiikkia, käsitellään valtava määrä tietoa nopeasti. Musiikilla ja puheella on aivoissa yhteisiä prosessointijärjestelmiä. Musiikillisella harjoittelulla on vaikutusta aivokuoren tasolla tapahtuvaan kielellisten äänenkorkeusvaihteluiden prosessointiin. Yksinkertaisesti, musiikilliset kokemukset, jotka parantavat prosessointia, voivat tämän vuoksi vaikuttaa kielen havainnointiin, mikä vuorostaan vaikuttaa lukemiseen. (Kirschner & Tomasello 2010, 271.)

Tutkimuksissa on havaittu korrelaatiota ensimmäisellä luokalla oleville lapsille tehdystä testistä foneemisen ja musiikillisen sävelkorkeuden tietoisuudella. Kyky havaita pieniä eroja foneemeissa ilmeni riippuvan kyvyistä erottaa informaatiota puheäänien taajuuksista. Musiikilliset kyvyt ennustivat varianssia ky-

vyssä hahmottaa ja tuottaa foneettisia kontrasteja vieraalla kielellä sekä lukemisen kyvyissä omalla äidinkielellään. Musiikillinen harrastuneisuus parantaa lisäksi kykyä tulkita affektiivisen puheen rytmejä. (Kirschner & Tomasello 2010, 271.)

Ihmisen puhe käyttää laajasti auditiivisia kuvioita, ja musiikillinen harjaantuminen kehittää taitoja, jotka voivat parantaa näiden kuvioiden käsitystä. Tutkimuksissa on havaittu, että soittimen soittaminen muuttaa aivorunkoa ja aivo-kuorta. Muusikoilla aivorungon vaste tavujen alkamiseen oli aikaisempi kuin ei-muusikoilla. Viisivuotiaasta asti soittaneilla lapsilla oli tutkimuksessa nopeammat vastaukset ja lisääntynyt neuronien aktiivisuus aivoissa sekä musiikkia että puhetta kuunnellessa. Mitä pidempään muusikko oli soittanut, sitä terävämpiä vasteet ovat. (Kirschner & Tomasello 2010, 271-272.)

Musiikillinen harjoittelu parantaa aivojen kykyä prosessoida puhuttua kieltä. Se parantaa kykyä erottaa nopeasti vaihtuvia ääniä. Nämä kehittävät fonologista tietoisuutta, mikä taas edistää lukemaan oppimista. (Hallam 2010, 272.)

6.3 Musiikki ja tunteet

Tunteilla tarkoitetaan emotioiden yksilöllistä kokemusta. Mielialalla tarkoitetaan pidempikestoisia taustalla olevia tiloja, joille ei pysty erittelemään välttämättä syytä. Mieliala toisaalta vaikuttaa tunteisiin, sillä esimerkiksi masentunut henkilö voi kokea negatiivisia tunteita herkemmin. Musiikki taas voi herättää ihmisissä tietynlaisia tunteita, mutta tunne voidaan tunnistaa myös ilman, että koemme samaa tunnetta. Esimerkiksi surullista kappaletta kuunnellessa ihminen voi tunnistaa kappaleen surulliseksi, mutta ei silti itse ole surullinen. (Eerola & Saarikallio 2010, 259–260.)

Musiikki vaikuttaa tunteisiin hyvin yksilöllisesti. Musiikkia kuunnellessa oikea-aivopuolisko on erittäin tärkeässä osassa. Tämä aivopuolisko on erikoistunut tunteisiin ja kokonaisuuksien hallintaan. Limbisen järjestelmän rakenteet aktivoituvat sen mukaan, mitä voimakkaampi nautinto on. Limbinen järjestelmä taas on yhdistetty moniin mielihyvän lähteisiin, kuten syömiseen tai huumeisiin. (Valamies, 2005.)

Musiikin energia nostaa ihmisissä esiin kokemuksia ja merkityssuhteita, joita ihminen ei pysty käsittelemään muulla tavalla kuin musiikin kautta. Musiikki

kertoo tavastamme ajatella, tuntea ja tehdä havaintoja silloin, kun sanoja ei käytetä. (Lehtonen, 74.) Musiikilla on nykyisin kiinteä rooli ihmisten elämässä ja musiikilla on merkitystä esimerkiksi kommunikaatioon, nautintoon, juhliin tai minuuden ilmaisuun. Psykologisesti katsottuna musiikin merkityksessä on tärkeää psyykeen toimintaan ja motivaatioon liittyvät henkilökohtaiset merkitykset. (Saarikallio 2010, 279–280.)

Musiikki on abstrakti ilmiö, jonka vuoksi jokainen yksilö voi tulkita sitä sen hetkisten psyykkisten tarpeiden edistämiseksi (Eerola & Saarikallio 2010, 288). Musiikin on todettu vaikuttavan subjektiiviseen kokemukseen, fysiologiaan sekä tunteen ilmaisuun. Voimakas vaikutus tunteisiin johtuu osittain siitä, että musiikki tavoittaa tunnekokemuksiin liittyviä rakenteita monitasoisesti vaikuttaessaan primaarien fysiologisten, non-verbaalisten ja refleksinomaisten kokemusten tasolla. Lisäksi se tavoittaa psykodynaamisen tason vertaiskuvallisia mielikuviin ja muistoihin liittyneitä merkityksiä. Se myös vaikuttaa abstraktien rakenteiden kognitiivisen prosessoinnin tasolla. (Saarikallio 2010, 282.)

Tunteiden säätely on yksi arkielämässä tarvittava taito, mutta musiikki vaikuttaa lisäksi myös tunteiden tunnistamiseen sekä tunteiden ilmaisuun. Voimakkaat musiikkielämykset sisältävät positiivisia ja negatiivisia tunteita ja sen vuoksi musiikki tarjoaa mahdollisuuden kokea, elää ja kohdata erilaisia tunteita. (Saarikallio 2010, 286.) Tutkimuksissa on huomattu, että yksittäiset perustunteet eroavat toisistaan selkeästi ja ovat universaaleja. Näitä ovat esimerkiksi viha, pelko, suru, ilo, inho ja yllättyneisyys. Nämä on erityisen helppo ilmaista musiikilla ja nämä voidaan myös tunnistaa musiikista. (Saarikallio, 2016.)

Musiikki herättää tunnekokemuksia tukemalla psykologisia tasoja. Tunteiden säätelyn taas on todettu olevan yksi keskeisimpiä syitä musiikilliselle toiminnalle. Musiikki voi toimia näin myös itsehoidollisena keinona tunnistaa tunteita, käydä läpi kokemuksia ja tehdä psyykkistä työtä. Musiikki lievittää lisäksi stressiä ja parantaa mielialaa. Musiikki tarjoaa uusia näkökulmia kokemuksiin ja saattaa rentouttaa, lohduttaa ja inspiroida. Musiikin on tutkimuksissa huomattu edistävän tunteiden vahvistamista, selkenemistä ja purkamista. Kun ihminen säätelee tunteitaan, pohjimmiltaan pyritään mielialan parantamiseen ja hallintaan. (Saarikallio 2010, 284–285.)

Tunteiden säätely on yksi arkielämässä tarvittava taito, mutta musiikki vaikuttaa lisäksi myös tunteiden tunnistamiseen sekä tunteiden ilmaisuun. Voimakaat musiikkielämykset sisältävät positiivisia ja negatiivisia tunteita, ja sen vuoksi musiikki tarjoaa mahdollisuuden kokea, elää ja kohdata erilaisia tunteita. (Saarikallio 2010, 286.)

6.4 Muita musiikin vaikutuksia

Musiikin värähtely kohdistuu koko kehoon (Hairo-Lax 2005, 32). Musiikki tuottaa visuaalista, tunto- ja kinesteettistä stimulaatiota, jonka vuoksi ihminen voi reagoida musiikkiin kaikkien näiden aistikanavien kautta (Hairo-Lax 2005, 33). Musiikilla voidaan lisätä lihasjännitystä sekä nopeuttaa joidenkin ihmisten sydämen sykettä. Toisaalta musiikkia voidaan käyttää rauhoittamaan ja tyyntämään mieltä. (Boner-Horwitz & Bojner 2007, 53.) Musiikki tarjoaa esimerkiksi mahdollisuuden saada hyväksyntää toisilta ihmisiltä (Hairo-Lax 2005, 33).

Kirschnerin ja Tomasellon tutkimuksessa (2010) voitiin osoittaa, että ryhmän keskinäisessä sosiaalisessa toiminnassa musiikki (ja tanssi) toimivat erinomaisena käyttäytymistä ohjaavana työkaluna. Musiikillisissa olosuhteissa lapset ratkaisivat annetun tehtävän ennemmin ryhmänä kuin itsekseen. Tutkimuksessa lapset olivat vuoden vuorovaikutuksessa keskenään, joko musiikkivaiikutteisesti tai ilman. Huomattiin, että yhteinen musisointi parantaa lapsen prososiaalista käyttäytymistä 4-vuotiailla lapsilla. (Kirschner & Tomasello 2010, 361.) Musiikin avulla voidaan siis tiivistää ryhmää ja kehittää lasten sosiaalisia taitoja, jonka vuoksi se on hyödyllistä lapsiryhmissä.

Kavianin, Mirbahan, Pournaschin ja Sagan tutkimuksessa (2013) lapsille annettiin soittotunteja. Tutkimuksessa syntyneiden tulosten mukaan voidaan olettaa, että soittotunneille osallistuminen saattaa lisätä lapsen sanallisia ja sanattomia taitoja, sekä tehostaa muistikapasiteettia ja suorituskyykyä. (Kaviani, Mirbaha, Pournasch & Sagan 2013, 82.) Musiikillinen taito korreloi vahvasti fonologisen tietoisuuden kanssa. Tämän taas on todettu olevan yhteydessä varhaisen lukutaidon kanssa 4-5-vuotiailla. (Hallam 2010, 273.) Musiikki voi edistää lukutaitoa, ajoitusta ja kielitaitoa siten, että se lisää sanallista muistia. (Hallam 2010, 274.)

6.5 Vuorovaikutuksen piirteitä musiikissa

Vuorovaikutukseen ja sen tyypillisiin piirteisiin liittyy helposti tunnistettavia musiikillisia elementtejä. Ihmisten välinen vuorovaikutus yleensä kielellistä kommunikointia. Ihmisten viestinnän ymmärtämisen perustana pidetään erilaisia puheelle ominaisia piirteitä, kuten intonaatio, tempo, fraseeraus, äänekkyys, tauot, vuoron ottaminen ja äänen laatu. (Marwik & Murray 2009, 281.)

Daniel Stern on verrannut lapsen sisäistä maailmaa musiikkiin, jonka vuoksi lapsen ja vanhemman välistä suhdetta on luonnollista tukea musiikin avulla. Musiikilla voidaan siis saada yhteys ihmisen esiverbaaliseen, varhaiseen kehitysvaiheeseen. (Lipponen 2014, 13.) Musiikilliset piirteet lapsen kokemusmaailmassa tulevat ilmi jo kohdussa. Lapsen varhaisin kokemistapa on rytmien ja sykkeiden maailma. Ensimmäisiä rytmejä, joita vauva kokee, on äidin sydämen syke, jolle äidin ruumis toimii resonanssipohjana. Toinen koettu rytmi on hengityksen rytmi, sillä sikiövesi liikkuu äidin hengityksen mukaan. Äidin puhe saa lapsiveden värähtelemään, samoin käy äidin liikkuesssa (Määttänen 2003, 60-62).

Tutkimuksissa on huomattu, että jo viiden päivän jälkeen lapset itkevät eri tavalla riippuen siitä, mistä maasta he ovat kotoisin. Ranskalaisten lasten vauvat itkivät nousevalla sävelkululla, saksalaisten lapset laskevalla. On perusteltua sanoa, että ihmisen kielellinen ja musiikillinen ilmaisu eivät ole erillisiä asioita, vaan samankaltaisia. Kielelliseen ilmaisuun liittyy olennaisesti musiikki rytmien ja sävelkorkeuksien kautta. Vuorovaikutuksessa oltaessa lapsi oppii omalle kielelleen tyypillisiä musiikillisia piirteitä. (Edwards 2011, 8.)

Aikuisen puheessa lapselle, puheelle on ominaista kohonnut äänentaso, vähentynyt tempo, toistuvuus sekä laajentunut äänentasoalue. Tätä puhetapaa kutsutaan ”baby talk”-termillä. Puhe on lapsen näkökulmasta sekvensseistä muodostuvia merkityksettömiä ääniä, jotka kuitenkin välittävät lapselle äidin tunnetilan. Muuttuvat melodiat puheessa ja intonaation ääriiivat välittävät tunteiden merkitystä lapselle (Milligan, Atkinson, Trehub, Benoit & Poulton 2003, 3.) Vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus rakentuu normaalisti merkityksellisten asioiden toistamiseen ja variaatioon. Tämä aikuisen ja lapsen välinen ”ohjelmisto” kasvaa vähitellen ja kasvun myötä tuo ylpeyttä ja yhteisym-

määräyksen tunnetta. Kun toistoon ja variaatioon yhdistetään esimerkiksi säveltasojen vaihtelut, ollaan kommunikatiivisen musikaalisuuden ytimessä. (Gratier & Apter-Danon 2009, 301.) Varhaisessa vuorovaikutuksessa aikuisen ja lapsen välinen puhe onkin siis ”musiikillista”, joka sisältää diminuendoja, crescendoja ja erilaisia muotoja, jotka löytyvät myös musiikista. (Lipponen 2014, 11.)

Yllä mainittuja asioita, säveltasoja, rytmiä, toistoa, variaatiota, peilausta jne., esiintyy siis myös luonnollisesti musiikissa. Esimerkiksi improvisointitutkimuksessa (Flohr 1985) huomattiin, että rajatuissa ja vapaissa tehtävissä, jossa lapset saivat improvisoida, esiintyi esimerkiksi variaatioita, sekvenssejä, erilaisia rytmejä ja luonnollisesti eri sävelkulkuja. (Paananen 2003, 35.) Voidaankin sanoa, että musiikki sisältää kaikkia niitä piirteitä, jota ihmisten välinen kielellinen kommunikointi sisältää.

7 PERHEPÄIVÄHOITAJAN TYÖ

Perhepäivähoidolla tarkoitetaan pienen ryhmän muodossa toteutettavaa varhaiskasvatusta, jota voidaan järjestää perhepäivähoitajan tai lapsen kotona tai ryhmäperhepäivähoitona. Mikäli perhepäivähoitaja työskentelee kotona, hoitaja vastaa oman ryhmän toiminnasta. (Opetushallitus 2016, 17.) Lapsella tulee perhepäivähoidossa olla varhaiskasvatuslain turvaama oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa (Opetushallitus 2016, 10).

Perhepäivähoitajan ammattitutkinto on toisen asteen ammattitutkinto. Tutkinnon suorittaneen työ on julkista tai yksityistä varhaiskasvatustoimintaa. (Perhepäivähoitajan ammattitutkinto 2017.) Vuorovaikutustaidot, vastuuntunto, rauhallisuus, lasten perushoito ja varhaiskasvatuksen osaaminen ovat perusedellytys ammatin harjoittamisessa. Lisäksi järjestelykyky, luovuus ja pitkäjänteisyys ovat tärkeitä taitoja. Työ saattaa olla hyvinkin itsenäistä, mutta yhteistyötä tarvitaan kuitenkin perheiden ja muiden tahojen kanssa. Erilaiset taidot, kuten musiikilliset tai kielelliset taidot, ovat hyödyksi perhepäivähoitajien ammatissa. (Ammattinetti.)

Opinnäytetyötä varten haastattelin yhtä kunnallista perhepäivähoitajaa. Hän kuvailee työnsä sisältöä seuraavasti:

”Perhepäivähoitajana vastaan hoitopäivinä lasten perustarpeista: lapset saavat ajallaan ruuan sekä levon. Huolehdin lasten puhtaudesta ja hygieniasta ja käyn ulkoilemassa. Leikki on tärkeä osa päivää, lasten ”työtä”. Lapset leikkivät ohjatusti tai vapaasti. Askartelu, leipominen ja esimerkiksi musisoiminen ovat myös osa perhepäivähoidon arkea. Kirjoja luetaan ja lähimetsässä käydään tutustumassa ja leikkimässä.

Vuoden aikana vietetään juhlapäiviä, esimerkiksi juhliitaan vappua ja laskiaistiistaina syödään laskiaispullaa. Perhepäivähoidossa toteutetaan lisäksi kulttuurikasvatusta, esimerkiksi käymällä lasten kanssa paikkakunnalla järjestettävissä lapsille suunnatuissa kulttuuritapahtumissa, kuten nukketatterissa.

Varhaiskasvatus on pedagogisesti painottunut kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus. Lasten hoidon lisäksi ohjaan lapsia turvalliseen ja hyvään kasvuun sekä opetan erilaisia elämässä tarvittavia taitoja

Usein perhepäivähoitaja saattaa asua niin kaukana liikekeskuksista, että on hankala osallistua esimerkiksi järjestettyihin satutunteihin, muskareihin jne.”

8 AIKAISEMPIA VIDEOMUSKAREITA

Suomessa on toteutettu yksi virtuaalimuskari-hanke vuosina 2015-2016.

Hankkeen päätoteuttajat ovat Metropolia ammattikorkeakoulun musiikki ja internet-musiikkiopisto Rockway. Yhteistyökumppaneina hankkeella toimivat Inarin kansalaisopisto ja Kuhmon musiikkiopisto sekä Varhaisiän musiikkikasvattajat ry (Vamory). Hankkeen tarkoituksena oli tutkia verkko-oppimisympäristön mahdollisuuksia tarjota musiikkikasvatusta riippumatta asuinpaikasta. (Metropolia.) Esimerkiksi Saara Heimonen ja Maria Mäntylä ovat tehneet virtuaalimuskarihankkeeseen videoita, jotka koostuvat useista lyhyistä muskariklippeistä, joista käyttäjä voi rakentaa itsellensä omanlaisen muskarituokion. (Metropolia.) Tämän hankkeen idea ja lähtökohdat ovat samat, kun omalla opinnäytetyölläni on ollut. Kohderyhmä on kuitenkin hieman eri, sillä olen rajannut kohderyhmäkseni perhepäivähoitajat ja heidän lapsiryhmänsä. Lisäksi opinnäytetyöni sisältää viisi valmista muskarikokonaisuutta, jotka etenevät aina siitä, mihin edellisessä videossa on jääty. Näin ollen hoitajien ei tarvitse

pohtia, minkälaisen kokonaisuuden haluavat rakentaa, vaan he kaikki katsovat samat kokonaisuudet.

Googlettamalla "videomuskari", löytyy suoria linkkejä YouTuben videoihin. Monet videoista ovat lähemmän tutustumisen jälkeen eri paikkojen mainosvideoita, joilla on houkuteltu asiakkaita. Televisiossa nähtäviä muskareita, "mimmien muskari"-nimellä kulkevia videoita, löytyy useampia. Lisäksi heiltä löytyy dvd-julkaisuja (Discshop.fi.) Tarkastelemalla videoita huomaa, että ne eivät varsinaisesti vastaa oman opinnäytetyöni videoiden ideaa. Videoissa on lapsiryhmä mukana, jollaista omissa videoissani ei ole. Minä puhun kameran kautta lapsiryhmälle, kun taas näissä löytyneissä videomuskareissa vetäjät puhuvat videolla esiintyville lapsille. Kokemukseni mukaan videoissani lapset, jotka katsovat videoita, saavat "henkilökohtaisemman" otteen muskariin, kuin lapsiryhmämuskareissa.

Yle Areenan sivuilta löytyy infoa, että pikku kakkosen ohjelmassa on lähetetty ohjelmaa "pienten muskari". Jaksot eivät ole enää nähtävissä areenan sivuilla, joten en pääse paremmin tutustumaan näihin videoihin ja sisältöihin. (Yle Areena.) Pikku Kakkosen videot ovat kaikille television tai tietokoneen omistaville ihmisille suunnattuja. Sen lisäksi esimerkiksi C More Juniori-kanavalla näkyy erilaisia musiikkiohjelmia. Kanavan ollessa kuitenkin maksullinen, se rajaa ison osan lapsia pois, jotka eivät pääse käsiksi näkyviin videoihin.

Riitta Korpela, koulutukseltaan musiikkileikkikouluopettaja, on kehittänyt Ti-Tinallen ja kaiken tähän liittyvän. Monet videot, joita on julkaistu, ovat tietyn tyyppisiä muskarivideoita. Monissa videoissa on mukana jokin lapsiryhmä, eli Ti-Tinalle-videotkaan eivät täysin vastaa omaa opinnäytetyöni aihetta, vaikka niissä on paljon samaa. (Korpela.)

9 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

9.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja tutkimuskohde

Opinnäytetyössäni on tarkoituksena selvittää, kuinka videomuskarit voisivat olla apuna perhepäivähoitajien työssä, kuinka lapset kokivat videomuskarit ja millaisia ajatuksia videomuskarit herättivät perhepäivähoitajissa. Esimerkiksi

onko videoiduista muskarihetkistä hyötyä perhepäivähoitajien työssä, ja minäkalaiseksi perhepäivähoitajat kokevat videomuskareiden liittämisen osaksi perhepäivähoidon arkea.

Tutkimuskysymyksinä olivat:

- Miten videomuskarit voisivat olla apuna perhepäivähoitajan työssä?
- Miten lapset kokivat videomuskarit (hoitajan näkökulmasta: keskittymiskyky, osallistuminen, laulujen jääminen muistiin)?
- Miten perhepäivähoitajat kokivat videomuskarit? Mitä hyvää, mitä kehitettävää?

Ennakko-olettamuksenani oli, että videomuskarit ovat avuksi muskarihetkien järjestämisessä. Olettamus lähtee siitä, että perhepäivähoitajat eivät ole välttämättä koskaan itse harrastaneet musiikkia ja tämän vuoksi heillä ei välttämättä ole käsitystä, mitä kaikkea musiikkihetkessä voi olla. Lisäksi nuotin vierestä laulavan hoitajan voi olla haastavaa opettaa lapsille lauluja. Tämän vuoksi videolta katsottuna ja ohjeiden noudattaminen sekä samalla lasten ohjaaminen voivat tehdä musiikkihetkistä hoitajalle arjessa helpomman. Ennakkoon oletin lisäksi, että keskittyminen voisi vaihdella videomuskarista toiseen sekä riippuen lapsiryhmästä ja lasten iästä. Vanhempien lasten saattaisi olla helpompi keskittyä videomuskareiden seuraamiseen verrattuna nuorempiin lapsiin.

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus. Laadullista tutkimukseen kuuluvat aineistonkeruumenetelmänä haastattelut, elämänkerrat, kirjeet ja esimerkiksi päiväkirjat. Lisäksi laadullisessa tutkimuksessa ei tehdä kokeellisia asetelmia, vaan huomioidaan tutkittavien näkökulma luonnollisessa tilassa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Olen käyttänyt aineistonkeruumenetelmänä laadulliselle tutkimukselle ominaista haastattelua ja haastatellut siis neljää perhepäivähoitajaa tutkimuskysymyksieni tiimoilta. Haastattelin hoitajia puhelimitse ja käytin kaikilla samoja kysymyksiä, joista keskustelimme sen mukaan, mitä ajatuksia hoitajille nousi esiin. Kysymykset olivat suoraan tutkimuskysymyksiä. Analyysitapani on siis laadullisen tutkimukselle ominainen tutkittavien näkökulman huomioiminen ilman koeympäristöjä.

Pyrin opinnäytetyöni kautta ymmärtämään ja selvittämään, miten perhepäivähoitajat kokevat videomuskarit. En siis lähtenyt selvittämään määrällisesti sitä,

miten moni hoitaja esimerkiksi lähtisi käyttämään videomuskareita arjessa. Laadulliselle tutkimukselle on ominaista asian ymmärtäminen ja tutkimusongelmat ovat usein ”mitä”- ja ”miten”-kysymyksiä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tätä lähdin toteuttamaan kysymyksillä ”miten perhepäivähoitajat kokivat videomuskarit” sekä ”miten lapset kokivat videomuskarit”.

Kvalitatiivisessa, eli laadullisessa, tutkimuksessa ei pyritä luomaan tilastoja, vaan jonkin asian ymmärtämiseen. Tämän vuoksi tutkimusaineiston ei tarvitse olla kovin suuri. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään termiä harkinnanvarainen otos eli tutkittavat valitaan tiettyjen kriteerien perusteella. Tutkittavia voidaan hankkia olemassa olevien kontaktien avulla, eli kysytään tutkimukseen osallistavalta vinkkejä toisten tutkittavien löytämiseen tai käytetään ilmoitusta tiedotusvälineissä. Tällöin tutkijat voivat itse ottaa yhteyttä tutkittavaan. Tutkimukseen osallistumisen tulee olla vapaaehtoista ja tutkittavien tulee olla innostuneita osallistumaan tutkittavaan asiaan. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Itse otin kriteeriksi vain sen, että osallistujia on perhepäivähoitaja. Hoitajat saivat itse ilmoittaa halukkuutensa osallistua muskariprojektiin eli kaikki osallistujat olivat vapaaehtoisesti itse mukana. Perhepäivähoitajien suljetussa Facebook-ryhmässä julkaistiin ilmoitus, jossa hain halukkaita osallistujia opinnäytetyökokeiluuni eli käytin tiedotusvälinettä apuna. Osallistujia ilmoitautui mukaan 16 hoitajaa, joista 9 hoitajaa katsoi kaikki videot annettuun ajankohtaan mennessä. Valitsin satunnaisella otannalla näistä yhdeksästä neljä, joita haastattelin opinnäytetyötäni varten. Näiden haastattelujen pohjalta pohdin videomuskariprojektin hyviä ja haastavia puolia sekä etsin vastauksia tutkimuskysymyksiini. Videomuskarit tavoittivat joka tapauksessa yhteensä 64 lasta kaikkien hoitajien kautta. Lapset olivat iältään vuodesta kuuteen vuoteen.

Perhepäivähoitajat saivat videoiden katseluun aikaa maaliskuun ajan. Ohjeistin heitä katsomaan videoita noin yhden viikossa tai halutessaan myös esimerkiksi maanantaisin ja perjantaisin. Ennen videoiden katsomista lähetin kaikille ohjeet videoiden katsomista varten sekä tiedot, mitä kussakin videossa tarvitaan.

9.2 Videomuskareiden toteutus

Videomuskarit kuvasin kotona olohuoneeseen tehdyssä nurkkauksessa, josta löytyy piano. Videot on kuvattu yhden viikon aikana helmikuussa 2017. Videot kuvasin itse laittamalla videokameran kuvaustelineeseen. Tein siis videot täysin yksin. Kuvaksien jälkeen muokkasin videoita koneella sen verran, että poistin alusta ja lopusta ylimääräiset pätkät sekä pilalle menneet otokset ja julkaisin lopulta viimeistellyt, mutta melko vähän muokatut videot YouTubeissa.

Päätin valita videomuskareihin aiheeksi talvisen teeman ja eläimet. Tein yhteensä viisi videomuskaria, jotka olivat kestoltaan 17 minuutista 25 minuuttiin. Ajatuksenani oli, että videot eivät ole liian lyhyitä, jotta niissä ehtii olla erilaisia tehtäviä asioita kuten liikettä, laulua ja soittoa ja toisaalta ne eivät saisi olla liian pitkiä, jotta hoitajat ehtisivät hoitoarjessa videot katsoa.

Tavoitteena videomuskareissa oli opetella kolme uutta varsinaista laulua (lumihuutale-laulu, jänis-laulu sekä lintu-laulu) sekä alku- ja loppulaulut. Päätin säveltää videoihin laulut itse, jotta minun ei tarvitsisi selvittää työtä varten tekijänoikeusasioita erikseen.

Videomuskarit (liitteet 1-5) sisälsivät lisäksi musiikkiliikuntaa, kuten hitaasti ja nopeasti hyppimistä pianomusiikin tahdissa. Mukaan yhdistin myös huivien ja origamilintujen kanssa tanssimista musiikin tahdissa sekä rentoutumisen lattialla maaten ja musiikkia kuunnellen.

Halusin valita videomuskareihin selkeät ja helpohkot tavoitteet, sillä lapsiryhmät perhepäivähoitajilla ovat usein ikähaarukaltaan isoja, jopa viisi vuotta. Tavoitteena oli saada lapset kokemaan hitaan ja nopean sekä hiljaisen ja voimakkaan erot laulaen, lorutellen, liikkuen ja soittaen. Lisäksi näiden ohella lapset kokivat myös matalan ja korkean erot kuuloaistin kautta.

Otin huomioon muskareita tehdessä sen, että lapset saattoivat olla 1-6-vuotiaita, joten lapset olivat eri kehitysvaiheissa. Tämän vuoksi videoissa on pienille lapsille hieman haastavia asioita ja isommille lapsille taas ehkä hieman helppoja asioita. Esimerkiksi hyppiminen musiikin tahdissa voi olla vaikeaa pienelle lapselle, joka on juuri oppinut kävelemään. Toisaalta taas juuri puhumaan oppineelle lorut ja laulut olivat oiva sanavaraston kartuttajia. Vanhem-

malle lapselle taukojen ja rumpujen soittaminen taas oli hyvää harjoitusta esimerkiksi omien voimien hallinnan kannalta, kun piti harjoitella rummun soittamista vuorotellen hiljaa ja kovaa. Kokonaisuudessaan laulut ja lorut olivat omiaan kehittämään lasten sanallisia kykyjä. Improvisaatiokohdat taas antoivat lapsille mahdollisuuden ilmaista itseään oman ikätasonsa mukaisesti.

Koska perhepäivähoitajilla ei ole välttämättä mitään erityisiä soittimia kotoaan ja lapsille annettavaksi, jouduin miettimään videoilla olevat soittimet sen mukaan, mitä kunkin kotoa löytyy. Ensimmäisenä soittimena toisella videolla oli rumpu, sillä rummuksi kelpaa kaupasta ostetun rummun lisäksi esimerkiksi ämpäri, taikinakulho, kattila tai mikä tahansa rummutettava esine. Itse otin videoon esimerkin vuoksi ämpärin, jota käytin rumpuna. Toinen soitin, jota käytin videoilla, oli kapulat. Itse käytin sekä kaupasta ostettuja, oikeita kapuloita että esimerkin vuoksi talouspaperirullan tyhjiä hylsyjä. Kolmas soitin itselläni oli rytmimuna, sillä sen pystyy tekemään melkein mistä vain suljettavasta purkista tai esineestä, jonka sisälle on laitettu riisiä, hiekkaa, helmiä tai mitä tahansa ainetta, joka helisee purkkia heiluttaessa. Nämä kolme olivat pääsoittimet, joita käytin viidessä muskarissani. Jotta lapset näkisivät lisäksi erilaisia muita soittimia, käytin videomuskareissa säestyssoittimena pianoa, ukulelea, kanteletta ja kitaraa. Lisäksi yhteen loppurentoutukseen sisällytin huilumusiikkia.

Soitinten lisäksi muskarivälineenä oli huivi, jonka ohjeistin voivan olla mikä tahansa huivi ja hätätapauksessa esimerkiksi talouspaperinpalanen. Yhdessä videossa loppurentoutus päättyi lasten lattialla makoiluun, musiikin kuunteluun sekä siihen, että hoitaja puhalttaa saippuakuplia ”lumisateena” lasten ylle. Vielä liikuntaleikkiin otin mukaan origamilinnun, joka liittyi laulettuun laulun teemaan. Ohjeistin hoitajia tekemään itsekin origamilinnut tai minkä tahansa askarrellun linnun joko itse tai yhdessä lasten kanssa.

Kuvasin videot ja laitoin ne internettiin YouTubeen, jonka jälkeen jaoin linkin tutkimukseen osallistuville hoitajille. Valitsin satunnaisesti niistä perhepäivähoitajista neljä, jotka olivat katsoneet kaikki videot määräaikaan mennessä (yhteensä yhdeksän hoitajaa). Haastatellut hoitajat ovat Tiina, Raija, Niina ja Liisa (nimet muutettu yksityisyyden suojelemiseksi).

10 HAASTATTELUJEN PÄÄPIIRTEET

10.1 Miten videomuskarit voisivat olla apuna perhepäivähoitajan työssä?

Haastatteluissa kävi ilmi, että muskarivideot voisivat kaikkien haastateltujen hoitajien mielestä olla apuna perhepäivähoitajan työssä nimenomaan musiikkihetkien järjestämisessä.

Tiina kertoi, että ei ole itse kovin musikaalinen eikä oikein osaa vetää musiikki-tuokioita itse. Hänen hoitoryhmänsä on keskittynyt enemmän askarteluun ja muuhun toimintaan, mutta musiikki on hänelle haastavaa. Lauluja kyllä joskus lauletaan, mutta ei kovin paljon muuta musiikillista toimintaa ole. Tämän vuoksi *Tiina* kokisi itse henkilökohtaisesti, että nämä auttaisivat nimenomaan musiikkihetkien järjestämisessä. Hän ehdotti, että voisi olla esimerkiksi viiden viikon jaksoja, jolloin kerran viikossa katsottaisiin yksi video. Myös *Niina* mainitsi viiden videon jakson. Hänen mielestään olisi hyvä, että viiden viikon muskareissa opeteltaisiin vain yksi laulu, sillä pienien lapsien vuoksi laulut eivät saisi olla kovin pitkiä ja lisäksi montaa laulua ei kannattaisi opetella tai keskittyminen herpaantuu herkästi.

Niinan kokemuksen mukaan videomuskareista voisi olla perhepäivähoitajille hyvinkin paljon apua. Hän kertoi seuraavasti: ”Perhepäivähoitajille ei kauheasti ole mitään järjestetty ja monet eivät ole musikaalisia. Mitä minun tuttavapiirissä on, niin eivät osaa laulaa.” Videomuskarit tarjoisivat siis mahdollisuuden siihen, että myös epämusikaalisten perhepäivähoitajien lapsiryhmissä olisi musiikkia.

Myös *Raija* koki videomuskarit hyväksi ideaksi. ”Olisi hyödyllistä, jos muskareita tulisi säännöllisesti, koska näistä saisi tukea omaan arkeen. Perhepäivähoitajan työ on niin yksinäistä”, *Raija* kommentoi.

Liisa ehdotti, että videomuskarit voisivat olla netistä vapaasti katsottavissa niin, että niitä voisi käyttää haluamallaan hetkellä hoitopäivinä. Tämä toisi mahdollisuuden suunnitella itse paremmin viikkoja, kun ei tarvitsisi olla esimerkiksi tiettyinä hetkenä television ääressä lasten kanssa, kuten pitäisi olla, mikäli videomuskarit tulisivat kerran viikossa esimerkiksi televisiokanavalta.

Toinen vaihtoehto olisi hänen mukaansa se, että kunnat ostaisivat DVD-levyillä olevia muskareita, jotka jaettaisiin hoitajille. Hän totesi kuitenkin, että ei tiedä, miten valmiita kunnat olisivat kustantamaan tällaisia.

”Jos itse ei osaa musiikillisia taitoja tai kekseliäisyyttä, videomuskarit olisivat helpottamassa musiikkihetkien järjestämistä”, Liisa arvioi käytännön apua.

10.2 Miten lapset kokivat videomuskarit?

Jokaisen hoitajan ajatukset olivat lasten keskittymiskyvystä melko samanlaisia. Videot olivat keskimäärin 20 minuutin mittaisia, ja kaikki sanoivat, että tämä olisi ihan maksimiaika, jonka hoitajat jaksaisivat katsoa. Niina oli omaa ryhmää seurattuaan jopa sitä mieltä, että videot voisivat olla jopa 10-12-minuutin mittaisia pätkiä. Hänen lapsiryhmänsä olivat jaksaneet keskittyä yleensä tuon ajan, ja loppuvideoiden ajan keskittyminen oli jo herpaantunut. Raijan ryhmän lapset olivat olleet videoista hieman ihmeissään, eivätkä josta videota olleet täysin jaksaneet katsoa keskittyneesti loppuun. Toisaalta hänen ryhmänsä lapset olivat välillä jälkikäteen leikeissä laulaneet muskarin laulua ”jänikset metsässä loikkailee”. Eli keskittymisen herpaantumisesta huolimatta jotain oli kuitenkin jäänyt lasten mieleen.

Tiinankin ryhmän lapset olivat laulaneet jonkin verran lauluja myös jälkikäteen. Hän koki kuitenkin videoiden tulleen hieman liian tiiviillä tahdilla, joka oli hieman loppupäässä heikentänyt lasten keskittymistä. Lisäksi mitä enemmän muskarissa käytettiin erilaisia välineitä, saattoivat lapset innostua hoitajan sanoin ”liikaa”, jolloin lapset saattoivat riehaantua ja tavarat alkoivat olla siellä täällä. Niina koki, että koska laulut olivat outoja, ne olivat melko kertakäyttöisiä eivätkä jääneet lasten mieleen. Tutut laulut olisivat olleet ehkä helpommin omaksuttavissa, kun hoitajakin olisi osannut ne. ”Jos joku tekisi näitä ammattimaisesti, voisi pyörittää yhtä laulua pidempään”, Niina kommentoi.

Pienet lapset jaksoivat keskittyä jokaisen hoitajan mukaan videoihin kaikkein pienimmän ajan, mutta tämä on ymmärrettävää, sillä lapsen kehitystaso on tuossa iässä niin eri mitä se on esimerkiksi neljävuotiaalla.

Liisan ryhmässä lapset odottivat muskareita joka kerta innolla ja innostuivat aina, kun hän kertoi, että videomuskari alkaa. Liisan mukaan on myös hoitajan omasta asenteesta kiinni, miten esittää asian. Jos hoitaja on itse innostunut

asiasta, innostuksen saa tartutettua helposti lapsiinkin. Lauluja on laulettu jälkikäteenkin ryhmän vanhimpien lasten toimesta. Yksivuotias ei lauluja luonnollisesti oppinut, mutta 4-5-vuotiaat oppivat kyllä melko hyvin laulut. Yksivuotias oli ainut, joka ei jaksanut videomuskareihin keskittyä. Vanhemmat lapset jaksivat keskittyä erittäin hyvin.

10.3 Miten perhepäivähoitajat kokivat videomuskarit?

Jokainen haastatellusta hoitajasta oli sitä mieltä, että videomuskarit olivat hyvä idea. Maija kertoi videomuskareiden olevan ajatuksena kiva ja että vastaanotto varmaan olisi hyvä laajemmassakin jakelussa.

Tiinan mukaan haasteena videomuskareissa on se, että laite, josta videota katsotaan, tulisi nähdä koko ajan. Muuten ei näe ja välttämättä kuule ohjeita. Eli kovin kauas laitteesta ei pysty lähtemään, joka tulisi ottaa huomioon videoita tehdessä.

Jokainen hoitaja sanoi, että jos videoita tekisi tulevaisuudessa myyntiin asti, tulisi laadun luonnollisesti olla parempi kuin opinnäytetyöni videot olivat. Tärkeäksi nostettiin äänen riittävä laatu. Videomuskaria katsoessa tulisi kuulla, mitä ohjaaja videolla sanoo, samalla kun esimerkiksi soitetaan. Etenkin Niina painotti sitä, että videoiden tulisi olla kuvaltaan ja ääneltään erittäin selkeästi erottuvia.

Raija otti esiin sen huomion, että hoitajalla saattaa olla eri-ikäisiä lapsia, joka pitäisi ottaa paremmin huomioon videomuskareissa. Videomuskarit olivat lisäksi helpompi ohjata ryhmässä, jos videon katsoi itse hoitajana ennen videoiden näyttämistä. Tämä taas lisää luonnollisesti lisää työtä hoitajalle, ja onkin pohdittava, onko hoitajalla aikaa katsoa videoita etukäteen. ”Kirjoitin laulun sanat ylös, kun katsoin videot etukäteen, niin pystyin itsekin laulamaan paremmin mukana, ja lapsetkin sai silloin paremmin mukaan”, Raija sanoi. Muutkin haastatellut perhepäivähoitajat kommentoivat lauluista ja näiden sanoista. Olisi ollut hyvä, että sanat olisi toimitettu hoitajille etukäteen. Raijan mukaan kehitettävää olisi lisäksi videoiden sisällössä siinä mielessä, että laulua ja musiikkia tulisi olla enemmän ja puhetta mahdollisimman vähän.

Haastatelluista Niina kommentoi lisäksi soitinvalikoimaa. ”Hienoa oli se, että soittimet olivat yksinkertaisia, eikä tarvitse olla hienoja soittopelejä, vaan voi

käyttää mielikuvitusta.” Kunnat eivät hänen mukaansa yleensä sponsoroi mitään, jolloin hoitajien pitää omista rahoista lähteä ostamaan soittimia, ja marakassitkin maksavat ja niitä pitäisi olla sitten kuitenkin viisi kappaletta, jotta hoitajalle ja neljälle lapselle olisi kaikille sama soitin.

Liisa kertoi, että videomuskarit olivat äärettömän hyvä apu kyseisten viikkojen musiikkituokioiden järjestämiseen. Ei tarvinnut kuin laittaa video pyörimään, ottaa tarvittavat asiat esiin ja tämän jälkeen toimia suoraan, kuten videolla ohjattiin. Liisa jäi pohtimaan, että toisaalta kuvaaja voisi olla erikseen tulevaisuudessa, jolloin voisi zoomata kuvaa lähemmäs soittimia. Toisaalta hän koki, että nyt oli hyvä, kun ihminen näkyi kokonaan, niin kokonaiskuva säilyi hyvin.

11 TULOSTEN TARKASTELU

Haastattelujen pohjalta huomaa, että perhepäivähoitajien arjessa videomuskarista on ollut iloa. Hoitajat ovat kokeneet saaneensa ideoita tulevaisuutta varten omien musiikkihetkien järjestämiseen ja lisäksi videomuskarit ovat hyödyttäneet hoitajaa sillä hetkellä musiikkihetken järjestämisessä.

Videomuskareita katsoessa pienet lapset olivat hoitajien mielestä haastavia ohjattavia, eli videomuskarit sopivat ehkä paremmin hieman isommille lapsille. Perhepäivähoitajan lapsiryhmässä lapset voivat kaikki olla eri ikäisiä eikä ryhmiä muodosteta ikävuosien perusteella, jonka vuoksi videomuskareiden tulisi toisaalta soveltua myös monen ikäiselle lapselle. Toisaalta tulevaisuudessa voisi valmistaa videoita, jotka olisi suunnattu eri ikäisille lapsille. Lisäksi esimerkiksi ihan lyhyet 10 minuutin muskarivideot voisivat olla hyödyllisiä tulevaisuudessa, jolloin perhepäivähoitajat voisivat valita katsottavan videon oman ryhmänsä mukaan. Lisäksi hoitaja voisi laittaa vanhemmille lapsille hieman ”haastavamman” videon katsottavaksi samaan aikaan kun hoitaja puuhailisi pienempien lasten kanssa jotain muuta. Sama pätee myös toisinpäin, isommat lapset voisivat puuhailla muuta, kuten värittää pöydän vieressä, samalla kun hoitaja katsoo pienempien lasten kanssa lyhyen videomuskaripätkän. Näin hoitaja olisi lasten kanssa samassa tilassa, mutta pystyisi toimimaan ehkä paremmin eri ikäryhmien mukaisesti.

Sain kyselyiden avulla vastauksia tutkimuskysymyksiini. Lapset ovat jaksaneet kokonaisuudessaan katsoa melko hyvin videomuskarit ja keskittyminen ollut melko hyvää.

Perhepäivähoitajat kokivat videomuskarit hyväksi ideaksi ja kokivat heidän ammattiryhmän huomioimisen opinnäytetyöni kautta positiivisena asiana. Hoitajat kertoivat, että uudet laulut olivat mielenkiintoisia suurimman osan mielestä. Muutaman hoitajan lapset olivat myös oppineet videomuskarilauluja. Hoitajien kokemuksista päätellen videomuskareille voisi olla tilausta myös tulevaisuudessa, ja videomuskareita voisi laajentaa ulottumaan myös muillekin aloille perhepäivähoitajien lisäksi. Raija mainitsi lisäksi, että häntä kiinnostaisi olla kehittämässä videomuskareita hoitajan näkökulmasta, jos niitä joku joskus rupeaisi tekemään.

12 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tehdä perhepäivähoitajille ja heidän lapsiryhmilleen videomuskarit ja selvittää, olisiko niistä perhepäivähoidossa hyötyä ja iloa videomuskareista ja jaksaisivatko lapset keskittyä muskaritoimintaan, joka tapahtuisi videoiden välityksellä.

Perhepäivähoitajien vastauksia tutkiessa sain positiivista ja kannustavaa palautetta siinä suhteessa, että perhepäivähoitajien keskuudessa tällaiset videot olisivat myös tulevaisuudessa mieluinen asia. Hoitajat kokivat hyvänä asiana heidän työalansa huomioimisen ja olivat kiinnostuneita käyttämään videoita myös tulevien lapsiryhmiensä kanssa.

Viiden videomuskarin suunnittelu sujui melko helposti ja sävelletyt laulut olivat sopivia eri ikäisille lapsille, joita ryhmissä oli. Videoiden laatu sekä kuvan että äänen osalta oli palautteiden mukaan hieman heikkoa. Tämän vuoksi tulevaisuudessa tulisi kehittää videomuskareiden teknistä puolta paremmaksi. Nyt videot kuvattiin tavallisella kotikameralla ilman minkäänlaisia mikrofoneja, joten videoiden laatu oli myös kotivideotasoa. Mikäli videomuskareista haluaisi tulevaisuudessa laadukkaita, tulisi teknisen puolen lisäksi pohtia myös kuvauspaikkaa. Vaihtelemalla kuvauspaikkaa, saataisiin videoihin mielenkiintoisuutta lisää. Lisäksi erilaiset rekvisiitat, kuten yksi haastatelluista hoitajista ehdotti, li-

säisivät varmasti lasten keskittymiskykyä videoita kohtaan. Myös laulunsanojen lisääminen esimerkiksi videoiden alanurkkaan ”karaoke”-tyyppisesti voisi olla hyödyllistä.

Olen perustanut opinnäytetyöni lopputulosten tarkastelun neljän hoitajan haastatteluvastauksiin. Vastaukset ovat lopulta siis vain neljän hoitajan ajatuksia ja näkemyksiä sillä hetkellä olevien lapsiryhmien perusteella. Jotta videomuskareiden laajemman hyödyn näkisi, tulisi tulevaisuudessa tutkia muskareiden käyttöä laajemmin useamman perhepäivähoitajan käytössä ja lisäksi pidemmän aikaa niin, että lapsiryhmät vaihtuisivat hoitajilla. Näin pystyisi näkemään, miten esimerkiksi eri ikäiset hoitajat kokevat videomuskarit. Samoin voisi tutkia, miten erilaiset lapsiryhmät vaikuttaisivat videoiden katsomiseen. Miten paljon lasten innostumiseen vaikuttaa esimerkiksi se, onko ryhmässä pääasiassa viisivuotiaita tai suurin osa alle kolme vuotiaita tai vaikuttaako se, että ryhmässä on pelkästään poikia tai tyttöjä.

Opinnäytetyöni alussa kirjoitin musiikin vaikutuksista havainnointiin, kielitaitoon, tunteisiin ja aivoihin. Tämä teoreettinen osuus selittää sitä, miksi lapsen hoitopaikassa on perusteltua olla musiikkitoimintaa. Tässä opinnäytetyössä en voinut tutkia, miten muskarihetket edistivät osallistuneiden perhepäivähoitajien lapsia esimerkiksi havainnoinnin alueella, sillä tämä vaatisi useamman kuin viiden muskarin seuraamista ja laajempia tutkimuksia. Tulevaisuudessa olisi-kin hyvä, jos keskityttäisiin tutkimaan näitä asioita erikseen ja selvitettäisiin, voisiko videomuskareilla olla vaikutusta lapsen eri alueisiin tai esimerkiksi lasten väliseen vuorovaikutukseen.

Neljän hoitajan palautteen perusteella itse näkisin mahdollisuuden tulevaisuudessa erilaisten videomuskareiden tekemisessä. Lisäksi erilaisten käyttäjien löytyminen olisi ehkä yksi tulevaisuuden tavoite. Perhepäivähoitajien lisäksi videomuskarit voisivat tavoittaa esimerkiksi syrjemmällä asuvat lapset, jotka ovat esimerkiksi toisen vanhempansa kanssa kotona eivätkä pääse osallistumaan varhaisiän musiikkikasvatustoimintaan. Videomuskarit voisivat tulevaisuudessa tulla käyttöön myös esimerkiksi sairaalaympäristöissä, joissa sairaat lapset, jotka eivät pääse osallistumaan sairaalan ulkopuoliseen toimintaan, voisivat katsoa videoita. Näissä tapauksissa muskarit voisi suunnitella aina kullekin kohderyhmälle sopiviksi.

13 LÄHTEET

Adachi, M. & Trehub, S.E 2012. Musical lives of infants. Teoksessa Mc Pherson, G.E. & Welch, G.E. (toim.) The Oxford Handbook of Music Education. Volume 1. Oxford University Press, 229 – 247.

Ammattinetti. Perhepäivähoidaja. Haettu 28.3.2017 osoitteesta http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/301_ammatti

Edwards, J. 2011. Music therapy and parent-infant-bonding. Teoksessa Edwards, J. (toim.). Music Therapy and Parent – Infant Bonding. Oxford University Press, 5-

Bojner-Horwitz, E. & Bojner, G. (2007). Mielihyvää musiikista. Vantaa: Dark Oy.

Discshop. Mimmien muskari. Haettu 23.2.2017 osoitteesta http://www.discshop.fi/tv-sarjat/dvd/mimmien_muskari_1_2/P112670

Eerola, T. & Saarikallio, S. 2010 Musiikki ja tunteet. Teoksessa Louhivuori, J. & Saarikallio, S. (toim.), Musiikkipsykologia. Jyväskylä: Bookwell Oy, 259-278.

Erkkilä, J. 1995. Musiikkipohjaiset tunteet ja musiikkiterapia. Teoksessa J. Erkkilä & Y. Heinonen (toim): Avaa mielesi musiikille! Kohti tutkimuspohjaista musiikkiterapiaa, 75–136.

Fredrikson, M. 2011. Alle kolmevuotiaan musiikilliset kontekstit. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P. & Väkevä, L. (toim.) Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. Suomen musiikkikasvatusseura - FiSME Ry, 131-138.

Hairo-Lax, U. 2005. Musiikkiterapiaprosessin merkittävät tekijät ja merkittävät hetket päihdeettömän elämäntavan tukijoina. V.äitöskirja. Helsinki: Hakapaino Oy. Haettu 23.2.2017 osoitteesta <http://ethesis.siba.fi/ethesis/files/isbn9525531228.pdf>

Hallam, S. 2010. The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. International Journal of Music Education 28(3) 269–289.

Huotilainen, M. 2009. Musiikki ja oppiminen aivotutkimuksen valossa. Teoksessa Aro, A.; Hartikainen, M.; Hollo, M.; Järnefelt, H.; Kauppinen, E.; Ketonen, H.; Manninen, M.; Pietilä, M. & Sinko, P. (toim.) Taide ja taito – kiinni elämässä. Opetushallitus, taide- ja taitokasvatuksen julkaisu, 40-48.

Huotilainen, M. 2011. Musiikillinen vuorovaikutus ja oppiminen sikiö- ja vauva-aikana. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P. & Väkevä, L. (toim.) Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. Suomen musiikkikasvatusseura - FiSME Ry, 121-130.

Jarasto, P. & Sinervo, N. 1997. Alle kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Juntunen, M-L. Perkiö, S. Simola- Isaksson, I. 2010. Musiikkiliikunnan käsikirja 1, Musiikkia Liikkuen. WSOY

Kaviani, H.; Mirbaha, H.; Pournasch, M. & Sagan, O. 2013. Can music lessons increase the performance of preschool children in IQ tests? Cogn Process (2014). 15:77-84.

Kirschner, S. & Tomasello, M. 2010. Joint music making promotes prosocial behavior in 4-year-old children. Department of Developmental and Comparative Psychology, Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology.

Kivelä-Taskinen, E. 2008. Motorinen oppiminen refleksit. Teoksessa Rytmikylvyn Pikku-Kuplat.

Korpela, R. Riitta Korpela. Haettu 23.2.2017 osoitteesta http://titalle.fi/titi/wp-content/uploads/2014/01/riitta_historia.pdf

Lipponen, A. 2014. An early interaction music therapy model. Maisterin tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Haettu 31.1.2017 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201401311176>

Marwick, H. & Murray, L. 2009. The effects of maternal depression on the 'musicality' of infant-directed speech and conversational engagement. Teoksessa Malloch, S. & Trevarthen, C. (toim.) Communicative musicality. Exploring the basis of human companionship. Oxford University Press. 281-300.

Metropolia. Virtuaalimuskari – Varhaisiän musiikkikasvatus digitaalisessa opimisympäristössä. Haettu 23.2.2017 osoitteesta <http://www.metropolia.fi/palvelut/hankeyhteistyö/tutkimus-ja-kehityshankkeet/virtuaalimuskari/>

Metropolia. Metropolian musiikkipedagogiopiskelijat tekivät virtuaalimuskarivideon. Haettu 23.2.2017 osoitteesta http://www.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/M.fi-2015/TKI/Virtuaalimuskari.docx

Milligan, K.; Atkinson, L.; Trehub, S.E.; Benoit, D. & Poulton, L. 2003. Maternal attachment and communication of emotion through song. *Infant Behavior & Development*. Haettu 7.2.2017 osoitteesta <https://pdfs.semanticscholar.org/97ff/8cb38f16ff8e3ce66e15f38897364984d1d2.pdf>

Määttänen, K. 2003. Tunnot ja liikkeet sanattoman ymmärtämisen perustana. Teoksessa Niemelä, P., Siltala, P. & Tamminen, T. (toim.) Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Juva: WS Bookwell Oy, 58-69.

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Opetushallitus. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Paananen, P. 2003. Monta polkua musiikkiin. Tonaalisen musiikin perusrakenteiden kehittyminen musiikin tuottamis- ja improvisaatiotehtävissä ikävuosina 6-11. Jyväskylän yliopisto. Haettu 31.1.2017 osoitteesta <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13404/9513917800.pdf?sequence=1>

Paananen, P. 2011. Musiikillinen kyky, kehitysvaiheet ja yksilöllisyys. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P. & Väkevä, L. (toim.) Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. Suomen musiikkikasvatusseura - FiSME Ry, 139-156.

Perhepäivähoitajan ammattitutkinto, 2017. Haettu 28.3.2017 osoitteesta <http://www.tredu.fi/koulutukset/aikuiskoulutus/koulutustarjonta/sosiaali-jaterveysala/perhepaivahoitajanammattitutkinto.html>

Ruokonen, I. 2011. Lapsen musiikillinen maailma. Teoksessa Hujala, E. ja Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: PS-kustannus. Bookwell Oy, 122-135.

Ruokonen, I. 2007. Musiikki lapsen minuuden vahvistajana ja maailman rakentajana. Teoksessa Karppinen, S.; Puurila, A. & Ruokonen, I. (toim.) Elämysten alkupoluilla. Lähtökohtia alle 3-vuotiaiden taidekasvatukseen. Solver palvelut Oy, 73-84.

Rytty, S. 2013. "Lentävää toffeeta ja kultatikkareita" – lasten onnistumisen kokemuksia tukemassa. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu. Haettu 19.9.2016 osoitteesta https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/60378/Rytty_Sofia.pdf?sequence=1

Saarikallio, S. 1010. Musiikin tunnemerkit arkielämässä. Teoksessa Louhivuori, J. & Saarikallio, S. (toim.), Musiikkipsykologia. Jyväskylä: Bookwell Oy, 279–293.

Saaranen-Kauppinen, Anita ja Puusniekka, Anna, 2006. Mitä laadullinen tutkimus on: lyhyt oppimäärä. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

Sinkkonen, J. 2011. Musiikki – yhtä aikaa yksilöllistä ja jaettua. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P. & Väkevä, L. (toim.) Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. Suomen musiikkikasvatusseura - FiSME Ry, 289-298.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet. 2005. Opetushallitus. Haettu 23.2.2017 osoitteesta http://www.oph.fi/download/123012_taideyl_ops.pdf

Valamies, H. 2005. Musiikki soittaa tunteita. Tiede-lehti 4/2005. Haettu 7.2.2017 osoitteesta http://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/musiikki_soittaa_tunteita

Varhaisiän musiikinopettajat Ry. Haettu 19.9.2016 osoitteesta <http://www.vamory.fi/mita.php>

Varhaisiän musiikinopettajat Ry. Haettu 19.9.2016 osoitteesta <http://www.vamory.fi/missa-miten.php>

Yle Areena. Pienten muskari. Haettu 23.2.2017 osoitteesta <http://areena.yle.fi/1-2246565>

14 LIITTEET

Liite 1. Videomuskari 1 – suunnitelma

Teema: Talvi, eläimet
Musiikilliset tavoitteet: Hidas-nopea, hiljainen-voimakas, alku- ja loppulaulun opettelu, uuden laulun opettelu
Soittimet: -
Materiaalit: -

<u>VIDEOMUSKARIN SISÄLTÖ</u>	<u>TAVOITTEET</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Alkulaulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Taputtaa saan, kun alkaa muskari. Taputtaa saan, kun alkaa muskari." ○ Taputtaa-sanalla tilalle vaihteleva sana: vilkuttaa, rummuttaa, tömistää... • Musiikkiliikuntaleikki <ul style="list-style-type: none"> ○ Johdattelu talvi- ja jänisteen maahan ○ Ohjeistus hyppimään hitaasti ja nopeasti ○ Musiikki pianosta: korkea=nopea, matala=hidas • Jänis-laulun opettelu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Jänikset metsässä loikkailee, sinne ja tänne hyppelee. Jäljet maahan jäädä saa, lumi kun satanut on maailmaan. Ylös, alas, hop-hop-hop! Kiirettä ei oo. Ylös, alas, hop-hop-hop! Kunnes tulee stop." ○ Leikki mukana koko ajan ○ Loruttelu ○ Kaikutoruttelu ○ Melodian lisäys ○ Isosti ja pienesti • Loppulaulu 	<p>Uuden alkulaulun opettelu, joka lauletaan jokaisessa videomuskarissa. Tämä luo lopulta lapsille tutun ja turvallisen aloituksen.</p> <p>Lapsen johdattelu videomuskareiden teemaan ja motivoiminen liikumaan musiikin mukana. Hitaan ja nopean erojen kokeminen sekä korkean ja matalan äänen tunnistaminen kuulon kautta.</p> <p>Uuden lorun/laulun opettelu leikkien ja lorutellen sekä laulaen. Laulun laulaminen isosti ja pienesti=hiljaisen ja voimakkaan kokeminen liikkeiden ja laulun kautta. Laulun oppiminen tulevia videomuskareita varten, jolloin laulua aletaan soittaa.</p> <p>Uuden loppulaulun opetteleminen, erilaisten taputusten yhdistäminen</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ ”Hauskaa oli, kun laulettiin. Hauskaa oli, kun soitettiin. Muskarihetki tää yhteinen saapuuhan vielä pian uudelleen. ○ Erilaisia taputuksia	soittamiseen. Tulevaisuudessa loppulaulu tuo tutun ja turvallisen lopetuksen videomuskareiden päätteeksi.
---	---

Liite 2. Videomuskari 2 – suunnitelma

Teema: Talvi, eläimet
Musiikilliset tavoitteet: hiljainen-voimakas, rumpujen soittaminen erikseen ja lauluun yhdistäen
Soittimet: Rumpu
Materiaalit: Huivit

<u>VIDEOMUSKARIN SISÄLTÖ</u>	<u>TAVOITTEET</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Alkulaulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Taputtaa saan, kun alkaa muskari. Taputtaa saan, kun alkaa muskari." ○ Taputtaa-sanan tilalle vaihteleva sana: vilkuttaa, rummuttaa, tömistää... • Jänis-laulun muistelu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Jänikset metsässä loikkailee, sinne ja tänne hyppelee. Jäljet maahan jäädä saa, lumi kun satanut on maailmaan. Ylös, alas, hop-hop-hop! Kiirettä ei oo. Ylös, alas, hop-hop-hop! Kunnes tulee stop." ○ Lorun muistelu leikkien ○ Melodian muistelu leikkien • Jänis-laulun rummuttelu <ul style="list-style-type: none"> ○ Rumpujen ottaminen mukaan ○ Erilaiset soittotavat: perussoitto, ropinaääni, tuulääni ○ Edellisten harjoittelu ○ Loruttelu soittaen ja mallia näyttäen ○ Laulaminen soittaen ja mallia näyttäen ○ Soittaminen hiljaa ja voimakkaasti ○ Soittotapojen kertaus vielä • Lunta sataa hiljalleen-tanssi 	<p>Uuden alkulaulun muistelu, tutun ja turvallisen aloituksen kokeminen.</p> <p>Tutun lorun/laulun muistelu edelliskerralta</p> <p>Rummun soittaminen, erilaiset soittotavat. Soittamisen yhdistäminen lorutteluun ja laulamiseen. Voimakkaan ja hiljaisen kokeminen sekä soittaen että laulaen.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ "Lunta sataa hiljalleen, maa on aivan valkoinen. Pyöritän kädessä lunta niin pehmoista, alhaalta ylöspäin palloni lentää näin. Lunta sataa hiljalleen, maa on aivan valkoinen." ○ Huivit ja leikin ohjeistus ○ Tanssiminen tavallisesti, hiljaa ja voimakkaasti <ul style="list-style-type: none"> • Loppulaulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Hauskaa oli, kun laulettiin. Hauskaa oli, kun soitettiin. Muskarihetki tää yhteinen saapuuhan vielä pian uudelle- leen. ○ Erilaisia taputuksia 	<p>Uuteen lauluun tutustuminen, loppurentoutuminen, improvi- soidun liikkeen yhdistäminen ennalta sovittuun liikkeeseen, voimakkaan ja hiljaisen koke- minen liikkeen kautta.</p> <p>Loppulaulun muistelu. Tutun ja turvallisen lopetuksen kokemi- nen</p>
---	--

Liite 3. Videomuskari 3 – suunnitelma

Teema: Talvi, eläimet
Musiikilliset tavoitteet: Hidas-nopea, korkea-matala, tauko, rumpujen soittaminen, marakassin soittaminen
Soittimet: Rumpu, marakassi
Materiaalit: Huivit

<u>VIDEOMUSKARIN SISÄLTÖ</u>	<u>TAVOITTEET</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Alkulaulu <ul style="list-style-type: none"> ○ ”Taputtaa saan, kun alkaa muskari. Taputtaa saan, kun alkaa muskari.” ○ Taputtaa-sanat tilalle vaihteleva sana: vilkuttaa, rummuttaa, tömistää... • Jänis-laulu <ul style="list-style-type: none"> ○ ”Jänikset metsässä loikkailee, sinne ja tänne hyppelee. Jäljet maahan jäädä saa, lumi kun satanut on maailmaan. Ylös, alas, hop-hop-hop! Kiirettä ei oo. Ylös, alas, hop-hop-hop! Kunnes tulee stop.” ○ Laulun muistelu ○ Nopea soitto • Musiikkiliikunta <ul style="list-style-type: none"> ○ Käsistä ”linnut” ○ Korkealla lennätys, matalalla lennätys ○ Pianosta korkeaa tai matalaa ääntä • Lintu-laulu <ul style="list-style-type: none"> ○ ”Lentää lintu, kaunis lintu, oksan päälle ja pysähdys seis! Laulaa laulun yhden kauniin, kunnes hiljenee hetkeksi, seis! Lentää lintu, kaunis lintu, vauhti on hurja, hupsansaa! 	<p>Tutun ja turvallisen aloituksen kokeminen, rummun yhdistäminen alkulauluun vanhojen soitotapojen muistelu vuoksi</p> <p>Tutun laulun muistelu ja soittaminen kertauksen vuoksi edelliseltä kerralta. Nopean temmon kokeminen soittaen ja laulaen</p> <p>Motivoituminen tulevaan lintulauluun, korkean ja matalan eron kokeminen kuuloaistin ja liikeaistin kautta.</p> <p>Uuden laulun opettelu laulaen ja leikkien. Nopean ja hitaan kokeminen laulun kautta, samoin tauon kokeminen.</p>

<p>Laulaa laulun yhden hiljaa, kunnes hiljenee kokonaan!”</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Leikki mukana ○ Lorutellen, sitten melodia mukaan ○ Kädet selän taakse=tauko ○ Marakassi mukaan <p>• Loppurentoutus</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Huilumusiikkia (lunta sataa hiljalleen-laulun melodia edelliseltä kerralta) ○ Huivit ○ Vapaata tanssia <p>• Loppulaulu</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ”Hauskaa oli, kun laulettiin. Hauskaa oli, kun soitettiin. Muskarihetki tää yhteinen saapuuhan vielä pian uudelleen. ○ Erilaisia taputuksia 	<p>Marakassin mukaan ottaminen, soittaminen laulun mukana, edelleen eri asioiden kokeminen.</p> <p>Loppurentoutuminen muskarin päätteeksi, vapaata, improvi-soitua liikkumista musiikin mukana</p> <p>Tutun ja turvallisen lopetuksen kokeminen</p>
--	---

Liite 4. Videomuskari 4 – suunnitelma

Teema: Talvi, eläimet
Musiikilliset tavoitteet: Hidas-nopea, korkea-matala, tauko, kapuloilla ja marakassilla soittaminen tam-titi-erot
Soittimet: Kapulat, marakassi
Materiaalit: Saippuakuplat

<u>VIDEOMUSKARIN SISÄLTÖ</u>	<u>TAVOITTEET</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Alkulaulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Taputtaa saan, kun alkaa muskari. Taputtaa saan, kun alkaa muskari." ○ Taputtaa-sanan tilalle vaihteleva sana: vilkuttaa, rummuttaa, tömistää... • Lintu-laulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Lentää lintu, kaunis lintu, oksan päälle ja pysähdys seis! Laulaa laulun yhden kauniin, kunnes hiljenee hetkeks, seis! Lentää lintu, kaunis lintu, vauhti on hurja, hupsansaa! Laulaa laulun yhden hiljaa, kunnes hiljenee kokonaan!" ○ Kapulat mukaan ○ Kädet selän taakse=tauko • Lunta sataa hiljalleen-laulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Lunta sataa hiljalleen, maa on aivan valkoinen. Pyörötän kädessä lunta niin pehmoista, alhaalta ylöspäin palloni lentää näin. Lunta sataa hiljalleen, maa on aivan valkoinen." ○ Marakassi soittimeksi ○ Hiljainen ja voimakas versio 	<p>Tutun ja turvallisen aloituksen kokeminen</p> <p>Viime kerralla opetellun laulun laulaminen ja soittaminen uusilla soittimilla, kapuloilla. Nopean ja hitaan kokeminen laulun kautta, samoin tauon kokeminen.</p> <p>Erilaisten soittotapojen kokeileminen.</p> <p>Vanhan laulun muistelu ja marakassilla soittaminen, hiljainen ja voimakas</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Musiikkiliikuntaa <ul style="list-style-type: none"> ○ Tam-askellusta (marssi) ○ Titi-askellusta (kipitys) ○ Pianolla soittaminen, korkealta ja matalalta • Loppurentoutus <ul style="list-style-type: none"> ○ Lapset lattialle makaamaan ○ Aikuiselle saippuakuplapurkki, aikuinen puhalttaa jokaiselle lapselle oman saippuakuplasateen ○ Pianomusiikkia, jota lapset saavat kuunnella • Loppulaulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Hauskaa oli, kun laulettiin. Hauskaa oli, kun soitettiin. Muskarihetki tää yhteinen saapuuhan vielä pian uudelleen. ○ Erilaisia taputuksia 	<p>Tam- ja titi-rytmien kokemista liikkeen kautta (tutustuminen), nopean ja hitaan kokeminen liikkuen ja musiikin kautta, matala ja korkea</p> <p>Loppurentoutuminen, keskittyminen musiikin kuunteluun ja saippuakuplien katseluun</p> <p>Tutun ja turvallisen lopetuksen kokeminen</p>
---	--

Liite 5. Videomuskari 5 – suunnitelma

Teema: Talvi, eläimet
Musiikilliset tavoitteet: Hidas-nopea, korkea-matala, tauko,
Soittimet: Kapulat, marakassi, rumpu
Materiaalit: Huivit, paperilinnut

<u>VIDEOMUSKARIN SISÄLTÖ</u>	<u>TAVOITTEET</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Alkulaulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Taputtaa saan, kun alkaa muskari. Taputtaa saan, kun alkaa muskari." ○ Taputtaa-sanat tilalle vaihteleva sana soittimen mukaan • Jänis-laulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Jänikset metsässä loikkailee, sinne ja tänne hyppelee. Jäljet maahan jäädä saa, lumi kun satanut on maailmaan. Ylös, alas, hop-hop-hop! Kiirettä ei oo. Ylös, alas, hop-hop-hop! Kunnes tulee stop." ○ Soittaminen ensin rummuilla, sitten kapuloilla • Musiikkiliikunta <ul style="list-style-type: none"> ○ Paperilinnut ○ Kitarasäestys ○ Lapsi lennättää lintua, kun kuuluu kitaramusiikkia ○ Musiikin loppuessa lapsi laittaa linnun selän taakse piiloon • Lintu-laulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Lentää lintu, kaunis lintu, oksan päälle ja pysähdys seis! Laulaa laulun yhden kauniin, kunnes hiljenee hetkeksi, seis! Lentää lintu, kaunis lintu, vauhti on hurja, hupsansaa! Laulaa laulun yhden hiljaa, kunnes hiljenee kokonaan!" 	<p>Tutun ja turvallisen aloituksen kokeminen, aiemmin soitetuilla soittimilla soittaminen alkulaulun mukana</p> <p>Muistellaan aiemmin opeteltua laulua, harjoitellaan lisäksi soittamaan edelleen rummuilla ja kapuloilla.</p> <p>Mieleen painaminen viimeisen videomuskarin vuoksi.</p> <p>Uusi tapa liikkua musiikin mukana, lintu liikkumisen välineenä ja motivoijana, tauon kokeminen</p> <p>Muistellaan aiemmin opeteltua laulua, harjoitellaan yhä soittamaan marakasseilla, tauon kokeminen, voimakas ja hiljainen soiton ja laulun kautta.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ Hiljainen ja voimakas versio ○ Ensin marakassi, sitten kapulat! • Lunta sataa hiljalleen-laulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Lunta sataa hiljalleen, maa on aivan valkoinen. Pyörötän kädessä lunta niin pehmoista, alhaalta ylöspäin palloni lentää näin. Lunta sataa hiljalleen, maa on aivan valkoinen." ○ Lapsille huivit, esimerkkinä tanssi ja laulu kerran ○ Pianosäestys, lapset tanssivat vapaasti itsenäisesti ○ Nopea ja hidas ersio • Loppulaulu <ul style="list-style-type: none"> ○ "Hauskaa oli, kun laulettiin. Hauskaa oli, kun soitettiin. Muskarihetki tää yhteinen saapuuhan vielä pian uudelleen. ○ Huivit mukana 	<p>Mieleen painaminen viimeisen videomuskarin vuoksi.</p> <p>Muistellaan aiemmin opeteltua laulua, tanssiminen huivien kanssa improvisoidusti ja vapaasti, nopean ja hitaan temmon kokeminen liikkeen kautta.</p> <p>Mieleen painaminen viimeisen videomuskarin vuoksi.</p> <p>Tutun ja turvallisen lopetuksen kokeminen</p>
---	--